

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA ZAWICHOST na lata 2016-2022

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022 jest opracowywany w ramach projektu dofinansowanego z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

2017 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	6
3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH.....	16
3.1. Położenie gminy	16
3.2. Środowisko naturalne.....	21
3.3. Sfera przestrzenna.....	23
3.4. Sfera społeczna.....	34
3.5. Sfera gospodarcza	50
3.6. Wnioski z konsultacji społecznych.....	54
3.7 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.....	64
4. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	73
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	80
6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań.....	81
7. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne i wspierające	84
8. Mechanizmy komplementarności i integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	96
9. Indykatywne ramy finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych	100
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacyjny.....	111
11. System wdrażania i monitorowania	115
12. Mapa obszarów rewitalizacji	119

1. WPROWADZENIE

Rys.1. Logo rewitalizacji, www.mr.gov.pl

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022 stanowi rozwinięcie działań w zakresie rewitalizacji obszaru zdegradowanego, prowadzonych dotychczas na obszarze miasta. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały zalecenia zawarte w „*Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*”, z 2 sierpnia 2016 roku, które zostały opracowane przez Ministerstwo Rozwoju .

Dokument ujmuje działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Program to przede wszystkim narzędzie do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych projektów z zakresu rewitalizacji, który opracowywany i przyjmowany jest przez samorząd gminy w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 *Ustawy o samorządzie gminnym*.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe tj. integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, jak również lokalnej gospodarki oraz przestrzeni - środowiska i infrastruktury. Ponadto, zaplanowane przedsięwzięcia muszą być skoncentrowane terytorialnie i powinny być prowadzone w sposób zaplanowany, spójny oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji. Według definicji określonej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju rewitalizacja jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością.

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową, natomiast za **stan kryzysowy** należy uznać sytuację, w której mierniki poziomu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego (infrastrukturalnego lub środowiskowego) są na niskim poziomie lub obserwuje się ich silną tendencję spadkową. Za stan kryzysowy można uznać także sytuację występowania intensywnych (z dużym natężeniem) problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Jednocześnie, rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miejskich. W tym procesie zakłada

się optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań i wzmacnianie lokalnych potencjałów.

Właściwy Lokalny Program Rewitalizacji musi charakteryzować się następującymi cechami:

➤ **kompleksowość**

- działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny, środowiskowy i kulturowy,
- włączenie środków z EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych.

➤ **koncentracja**

- koncentracja na obszarze najbardziej zdegradowanym, tj. obszarach gminy, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

➤ **komplementarność**

- wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi,
- powiązanie działań rewitalizacyjnych z planami inwestycyjnymi Miasta i Gminy Zawichost,
- efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.),
- kontynuacja i dopełnienie przedsięwzięć zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013.

➤ **partycypacja**

- nierozdzielnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
- musi mieć realny charakter,
- stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.

W tym celu w ramach przedmiotowego „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022” dokonano:

- pełnej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowano dotyczące go problemy. Diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne - infrastrukturalne i środowiskowe, a także kulturowe (w tym związane z dziedzictwem kulturowym) a także techniczne,
- właściwego doboru narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,

- zsynchronizowania uzupełniających się działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej (infrastrukturalnej i środowiskowej),
- ustalono hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- zrealizowano wynikającą z art. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 zasadę partnerstwa polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu oraz z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć,
- podejścia do rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju Zawichostu.

Opracowany dokument składa się z następujących części:

- diagnozy i identyfikacji potrzeb rewitalizacyjnych,
- delimitacji obszaru zdegradowanego,
- wizji wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej,
- wykazu dopełniających się wzajemnie głównych projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego,
- ogólnego, zbiorczego opisu innych, uzupełniających rodzajów projektów rewitalizacyjnych wraz z ramami finansowymi,
- opisu mechanizmów zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji,
- mechanizmów włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Zawichostu w proces rewitalizacji,
- systemu realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji,
- systemu monitoringu skuteczności działań i systemu wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Prace związane z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu, aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców: mieszkańców gminy Zawichost, przedstawicieli sektora gospodarczego, pozarządowego. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych

spoza JST przebiegało na etapie uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego m.in. w zakresie identyfikacji przedsięwzięć rozwojowych (wywiady z mieszkańcami, udział w spotkaniach konsultacyjnych).

Projekt „*Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022*” został poddany weryfikacji podczas otwartych konsultacji społecznych z przedstawicielami społeczności lokalnej.

2. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022

wykazuje szereg powiązań z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na różnych poziomach. Istotą rewitalizacji jest prowadzenie kompleksowych działań na obszarze cechującym się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących

z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, bądź technicznej. Podejmowana interwencja wiązać się będzie z realizacją szeregu projektów rewitalizacyjnych mających na celu przywrócenie do życia określonych fragmentów miasta, gwarantując w ten sposób poprawę jakości życia jego mieszkańców.

DOKUMENTY POZIOMU KRAJOWEGO

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Rys.2 Logo Ministerstwa Środowiska,
www.mos.gov.pl

Wśród priorytetów „**Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016**” wymienia się rekultywację terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo przez przywracanie im wartości przyrodniczej lub użytkowej. Działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju zostały wpisane w ślad za dokumentami wspólnotowymi jako jedno z najważniejszych wyzwań dla polityki ekologicznej.

Rys. 3 Logo Krajowej Polityki Miejskiej www.mr.gov.pl

W **Krajowej Polityce Miejskiej** - dokumencie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju rewitalizacja wskazana jest jako jeden z wątków tematycznych istotnych w polityce miejskiej na najbliższe lata. W dokumencie tym rewitalizacja określona jest jako kompleksowy, skoordynowany, wieloletni proces przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych, prowadzony na obszarze zdegradowanym, tak aby nastąpiło osiągnięcie ogólnego celu, którym jest wyprowadzenie tego obszaru ze stanu kryzysowego, w szczególności przez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. Najbardziej zaawansowane z takich działań w ramach tego procesu stanowi kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach najbardziej zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, ograniczonego terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru.

Celem działań władz samorządowych powinno być wyprowadzanie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanego obszaru miasta poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Działania te powinny być prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Zapisy **Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju** zawierają wśród celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. W rozwinięciu tego celu wskazuje się, iż działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanego obszaru zurbanizowanego mają na celu przywrócenie funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w

sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

Przygotowanie lokalnych programów rewitalizacyjnych będzie warunkiem niezbędnym do prowadzenia działań inwestycyjnych przewidzianych w regionalnych strategiach rozwoju. Poziom lokalny będzie ponadto odpowiedzialny za uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości w miastach (regulacje dotyczące restytucji majątku i roszczeń majątkowych). Kompleksowe lokalne programy rewitalizacji powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres, oprócz poprawy stanu budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, powinien obejmować ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji, a także promowanie zrównoważonego rozwoju.

DOKUMENTY POZIOMU REGIONALNEGO

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 jest najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym określającym kierunki rozwoju województwa świętokrzyskiego. Zapisy Strategii wskazują na

konieczność podjęcia zintensyfikowanych działań w zakresie rewitalizacji. Obszary wymagające rewitalizacji są to obszary, na których istnieją tereny i obiekty zdegradowane, zdewastowane, w tym głównie poprzemysłowe dotknięte problemami związanymi z degradacją środowiska przyrodniczego oraz nasileniem negatywnych zjawisk społecznych. Znaczenie problematyki przekształcania terenów poprzemysłowych wynika ze skali ich występowania i ich lokalizacji.

Do podstawowych wyzwań polityki rozwoju województwa uznano równoważenie procesów rozwoju regionu w zakresie rewitalizacji obszarów przemysłowych i zdegradowanych.

Poniżej scharakteryzowano cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działania, które są spójne z założonymi celami szczegółowymi określonymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Cel strategiczny 1:

Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej

1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w regionie

- wspieranie zatrudnienia, wyłączenia społecznego i zwalczania ubóstwa;
- usprawnienie materialne i organizacyjne takich instytucji jak m.in.: szpitale, sanatoria,
- jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury,
- obiekty sportowe, instytucje administracji publicznej, organizacje pozarządowe;
- tworzenie na poziomie regionalnym i lokalnym systemowych rozwiązań, wzmacniających więzi społeczne mieszkańców oraz umożliwiających likwidację barier dla społecznej i obywatelskiej aktywności mieszkańców (szczególnie młodzieży);
- rozwój sektora ekonomii społecznej oraz sektora organizacji pozarządowych, jako istotnych elementów systemu zaspokajania potrzeb społecznych.

Cel strategiczny 2:

Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu

2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego – czyli rynkowa gra zespołowa

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej oraz wzmacnianie potencjału turystycznego regionu;
- wsparcie władz samorządowych w zakresie promocji regionu, wykorzystującej zróżnicowane kanały dotarcia do potencjalnego klienta;

- dalszy rozwój turystyki wydatnie wykorzystującej bogate dziedzictwo kulturowe regionu.

Cel strategiczny 3:

Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki

3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości

- rozwój systemu usług umożliwiających zapobieganie występowaniu różnych form wykluczenia społecznego w szczególności wobec osób starszych, a także niesamodzielnym i niepełnosprawnym, rodzin wielodzietnych oraz dzieci pochodzących ze środowisk dysfunkcyjnych;
- powstrzymanie procesów emigracji, szczególnie osób młodych i wykształconych oraz stymulowanie procesów reemigracji i imigracji;
- umiejętne profilowanie wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe;
- poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji i wzrost prestiżu regionalnych uczelni;
- działanie na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, jako ważnego czynnika sprzyjającego kreowaniu postaw prospołecznych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz promocji zdrowego trybu życia;
- propagowanie, szczególnie wśród młodych mieszkańców regionu, wolontariatu i innych form aktywności społecznej i obywatelskiej, umożliwiających podniesienie kompetencji społecznych, budowę więzi ze swoim regionem oraz zdobycie pierwszego doświadczenia;
- pełne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, ułatwianie dostępu do dóbr kultury, między innymi poprzez digitalizację zbiorów dziedzictwa kulturowego.

Cel strategiczny 4:

Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu

4.2 Ośrodki miejskie jako subregionalne i lokalne bieguny wzrostu

- wspieranie tworzenia na terytorium wspomnianych ośrodków miejskich inkubatorów przedsiębiorczości oraz instytucji otoczenia biznesu;
- wspieranie rewitalizacji subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu;
- poprawę infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej – przede wszystkim wzrost dostępu do szybkiego transferu internetowego;
- wzrost poziomu usług publicznych i komunalnych;
- skoordynowane i konsekwentne działanie władz regionalnych i lokalnych mające na celu podniesienie spójności terytorialnej całego województwa.

Cel strategiczny 6.

Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu

6.1 Energia *versus* emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce

- promocja i wspieranie znacznie szerszego niż dotychczas wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), jako istotnego elementu dywersyfikacji źródeł energii oraz budownictwa energooszczędnego.

DOKUMENTY POZIOMU LOKALNEGO

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY ZAWICHOST NA
LATA 2012-2020**

Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012–2020

Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020 jest kluczową deklaracją samorządu, w której definiuje on wizję, kierunki i priorytety rozwoju. Prezentowany program działania jest spójny ze strategiami i programami rozwoju na poziomie krajowym i wojewódzkim. **Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022 jest zgodny z założeniami wynikającymi z niniejszej strategii. W strategii zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i cele operacyjne rozwoju Zawichostu:**

CEL STRATEGICZNY 1: Wszechstronne i trwałe wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców

zapewniający odpowiednią liczbę miejsc pracy oraz efektywne funkcjonowanie podmiotów gospodarczych.

- 1.1.** Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców i firm rodzinnych.
- 1.2.** Rozwój sfer aktywności gospodarczej.
- 1.3.** Wspieranie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia.
- 1.4.** Utworzenie funduszu pożyczkowego i poręczeniowego.
- 1.5.** Ułatwienia dla inwestorów, stworzenie warunków zachęcających do podejmowania działalności gospodarczej (ulgi w podatku lokalnym, itp.)
- 1.6.** Realizacja idei slow biznesu na terenie gminy Zawichost.
- 1.7.** Turystyka zdrowotna.

CEL STRATEGICZNY 2: Stworzenie dogodnych warunków do życia w gminie Zawichost dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz tych, którzy osiągnęli stabilizację życiową i szukają miejsca do spokojnego i wygodnego życia.

- 2.1.** Budowa Arkadii Dobrego Życia obejmującej zarówno sferę publiczną, jak i prywatną.
- 2.2.** Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych.
- 2.3.** Utworzenie miejsc całodobowej opieki wraz z usługami rehabilitacyjnymi dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2.4.** Utworzenie „sfer aktywności” dla ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dla osób szukających ciszy i spokoju uciekających z miast, aby mieszkać, rozwijać się, pracować.
- 2.5.** Poprawa stanu dróg na terenie gminy.
- 2.6.** Poprawa infrastruktury technicznej na terenie gminy, w tym dostosowanie jej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 3: Wspieranie działań w zakresie ochrony środowiska.

- 3.1.** Stworzenie systemu utylizacji odpadów stałych i ciekłych.
- 3.2.** Opracowanie programu usuwania azbestu.
- 3.3.** Rozwój systemu segregacji odpadów.
- 3.4.** Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.

3.5. Wspierania działań i projektów proekologicznych.

3.6. Zachowanie czystości środowiska naturalnego.

CEL STRATEGICZNY 4: Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy poprzez racjonalne wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego oraz położenia geograficznego dla rozwoju turystyki.

4.1. Rozwój i poprawa jakości bazy turystycznej i rekreacyjnej, w tym zdrowotnej.

4.2 Kształtowanie i ochrona wartości krajobrazowych oraz lepsze wykorzystanie walorów turystycznych, w tym terenów nadwiślańskich, wąwozów lessowych oraz obszarów NATURA 2000 i rezerwatu w promocji gminy.

4.3. Organizacja eventów kulturalnych wyróżniających gminę Zawichost oraz budujących markę i wizerunek gminy.

4.4. Udział gminy Zawichost w regionalnych i ogólnopolskich wydarzeniach kulturalnych.

4.5. Budowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

4.6. Budowa nowych ścieżek rowerowych oraz lepsze wykorzystanie naturalnych ścieżek spacerowych i rowerowych.

CEL STRATEGICZNY 5: Wspieranie rolnictwa oraz działań w zakresie ekoprodukcji.

5.1. Wspieranie produkcji rolniczej i rozwoju małych gospodarstw rolnych.

5.2. Rozwój ekoprodukcji rolniczej.

5.3. Wspieranie integracji środowiska wiejskiego w wymiarze społeczno-kulturowym.

5.4. Wspieranie rozwoju nowoczesnych gospodarstw rolnych i agroturystycznych.

5.5. Melioracja terenów rolniczych.

5.6. Działanie na rzecz poprawy bezpieczeństwa powodziowego.

5.7. Dążenie do pełnego zabezpieczenia rzeki Wisły stwarzającej zagrożenie powodziowe.

5.8. Edukacja mieszkańców terenów potencjalnie zagrożonych powodzią.

CEL STRATEGICZNY 6: Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, obejmujących sferę kulturalną, edukacyjną, rekreacyjną, sportową, zdrowotną oraz pomoc społeczną.

- 6.1.** Zapewnienie wysokiego poziomu szkolnictwa.
- 6.2.** Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, służących zaspokajaniu potrzeb społecznych mieszkańców gminy.
- 6.3.** Elastyczne i systematyczne rozszerzanie oferty edukacyjnej.
- 6.4.** Dostosowanie obiektów dla osób niepełnosprawnych.
- 6.5.** Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej oraz odpowiedniej infrastruktury.
- 6.6.** Skierowanie aktywności młodych ludzi na działania konstruktywne oraz zagospodarowanie ich czasu wolnego.
- 6.7.** Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom.
- 6.8.** Poprawa stanu technicznego i wyposażenia instytucji ochrony zdrowia.
- 6.9.** Zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej mieszkańców.
- 6.10.** Poprawa warunków zdrowotnych mieszkańców poprzez wzrost jakości usług w jednostkach ochrony zdrowia.
- 6.11.** Zwiększenie dostępności i usprawnienie podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.
- 6.12.** Rozwijanie nowych form pomocy społecznej.
- 6.13.** Zwiększenie dostępności żłobków i przedszkoli.
- 6.14.** Reintegracja grup wykluczonych.
- 6.15.** Wspieranie działań organizacji pozarządowych.
- 6.16.** Propagowanie, wdrażanie i wspieranie działań wolontariatu.
- 6.17.** Intensyfikacja dialogu społecznego.
- 6.18.** Wykorzystanie aktywności społecznej mieszkańców gminy Zawichost w kreowaniu jej rozwoju.

Rys. Herb powiatu sandomierskiego.

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego na lata 2014-2020 wyznacza główne kierunki jego rozwoju, a także przyjmuje do

realizacji szereg inwestycji. W dokumencie tym zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i operacyjne, zgodne z *Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022*:

CEL STRATEGICZNY I. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Cele operacyjne:

- 1.1 Organizacja sprawnego systemu komunikacyjnego
- 1.2 Zapewnienie efektywnej gospodarki wodnej
- 1.3 Zachowanie walorów naturalnych i poprawa stanu środowiska naturalnego

CEL STRATEGICZNY II. KONKURENCYJNA GOSPODARKA LOKALNA

Cele operacyjne:

- 2.1. Rozwój obszarów wiejskich i przedsiębiorczości rolniczej
- 2.2 Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki lokalnej
- 2.3 Budowa konkurencyjnej oferty rynkowej opartej na potencjale turystycznym powiatu

CEL STRATEGICZNY III. BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

Cele operacyjne:

- 3.1 Zwiększenie elastyczności lokalnego rynku pracy
- 3.2 Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych
- 3.3 Dostosowanie systemu edukacji w szkołach powiatowych do aktualnych potrzeb
- 3.4 Aktywizacja postaw obywatelskich

CEL STRATEGICZNY IV. ROZWÓJ USŁUG PUBLICZNYCH

Cele operacyjne:

- 4.1 Świadczenie wysokiej jakości usług zdrowotnych i promocja zdrowia
- 4.2 Doskonalenie systemu zarządzania jednostką samorządową
- 4.3 Promocja dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury i sportu
- 4.4 Dbanie o bezpieczeństwo publiczne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawichost.

Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022 można wskazać z następującymi obszarami studium:

2) Arkadia trzeciego wieku (sfera aktywności życiowej) - stworzenie dogodnych warunków do życia w gminie Zawichost do życia dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz tych, którzy osiągnęli stabilizację życiową i szukają miejsca do spokojnego i wygodnego życia, polegające m.in. na:

- poprawie stanu dróg na terenie gminy,

- poprawie infrastruktury technicznej na terenie gminy, w tym dostosowanie jej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;

6) Sfera usług społecznych - zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, obejmujących sferę kulturalną, edukacyjną, rekreacyjną, sportową, zdrowotną oraz pomoc społeczną, polegające m.in. na:

- zapewnienie wysokiego poziomu szkolnictwa,

- poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, służących rozwojowi oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej oraz odpowiedniej infrastruktury,

- poprawa stanu technicznego i wyposażenia instytucji ochrony zdrowia.

3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

3.1. Położenie gminy

Gmina miejsko-wiejska Zawichost położona jest w województwie świętokrzyskim w powiecie sandomierskim, leży na granicy trzech województw: lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego. Granicą oddzielającą gminę Zawichost i województwo świętokrzyskie od województwa podkarpackiego i lubelskiego jest rzeka Wisła.

Rys. 1 Lokalizacja gminy Zawichost, opracowanie własne.

Fot. Źródło: www.muzeum.zawichost.pl

Gmina Zawichost sąsiaduje z gminami: Dwikozy, Ożarów (woj. świętokrzyskie) oraz Radomyśl nad Sanem (woj. podkarpackie) i Anapol (woj. lubelskie). Miasto Zawichost położone jest nad Wisłą, na wysokim wapiennym tarasie jej lewego brzegu. W okolicy miasta znajdują się złoża kamienia wapiennego oraz glinki krzemionkowej. Zawichost położony jest ok. 17 km na północny zachód od Sandomierza.

Przez miasto przebiega droga wojewódzka nr 777 z Sandomierza do Maruszowa oraz droga nr 755 z Kosina do Ostrowca Świętokrzyskiego:

Rysunek 2 Mapa Zawichostu, www.google/maps.pl

W Zawichoście znajduje się przeprawa promowa przez Wisłę, powstała za pozwoleniem króla Zygmunta Augusta. Przez miasto przechodzi czerwony szlak turystyczny z Gołoszyc do Piotrowic. Obszar gminy położony jest w środkowowschodniej części Wyżyny Sandomierskiej, która jest częścią większej jednostki geograficznej o nazwie Wyżyna Kielecko-Sandomierska. W okolicach Zawichostu, Wyżyna Sandomierska wyraźnie wyodrębnia się w cypel, którego kształt wyznaczają wody płynącej na południe od miasta rzeki Opatówki i rzeki Czyżówki, wpadającej do Wisły od jego północnej strony. Bezpośredni kontakt z rzeką mają: Miasto Zawichost, sołectwa Piotrowice i Linów. Pozostałe wsie gminy zajmują tereny na zachód od Wisły na Wyżynie Sandomierskiej.

Gmina Zawichost jest gminą miejsko-wiejską, w skład której wchodzi Miasto Zawichost oraz poniższe sołectwa. Siedzibą gminy jest Zawichost:

1. Czyżów Szlachecki,
2. Czyżów Plebański,
3. Dąbie,
4. Dziurów,
5. Chrapanów,
6. Jozefków,
7. Kolecin,
8. Linów,
9. Linów-Kolonia,
10. Pawłów,
11. Piotrowice,
12. Podszyn,
13. Wygoda,
14. Wyspa.

ZARYS HISTORYCZNY

Pierwsze wzmianki o mieście pochodzą z ok. 1148 roku. Zawichost był grodem kasztelańskim i osadą targową położoną w pobliżu przeprawy przez Wisłę. Od końca XII w. był siedzibą archidiakonatu. W 1205 w bitwie pod Zawichostem, książęta Leszek Biały i Konrad Mazowiecki pokonali wojska księcia halickiego Romana, który w czasie tej bitwy poległ. Dokładna data nadania Zawichostowi praw miejskich nie jest znana,

ale przyjmuje się, że nastąpiło to przed rokiem 1255. Zawichost był niszczoney podczas kolejnych najazdów tatarskich w 1241, 1259 i 1500. Miasto jednak szybko odbudowywało się po klęskach. Największy rozkwit miasta przypadł w wieki XV i XVI. Zawichost położony był w tym czasie na szlaku handlowym prowadzącym z Krakowa na Litwę i Ruś. Miasto korzystało z ceł pobieranych od towarów spławianych na Wiśle. Rozwijało się rzemiosło (m.in. piwowarstwo). W 1564 w mieście znajdował się ratusz, łaźnia, słodownia, 4 jatki rzeźnicze oraz 126 domów. W 1827 połączone miasto miało 281 domów (jednak tylko 5 murowanych) i 2 320 mieszkańców. W Zawichoście każdego tygodnia odbywały się dwa targi. W ciągu roku w mieście było 12 jarmarków. W 1888 Zawichost utracił prawa miejskie. W XIX w. w mieście funkcjonowały: cegielnia, garncarnia, 2 wapienniki oraz zakłady rzemieślnicze. W 1926 Zawichost odzyskał prawa miejskie. W czasie okupacji niemieckiej Niemcy utworzyli tutaj getto, w którym przetrzymywanych było ok. 5 tysięcy Żydów. Funkcjonowało ono do 22 października 1942, dnia, w którym Niemcy wywieźli jego mieszkańców do obozu zagłady w Bełżcu.

Rysunek 3 Fot. Zawichost, rok 1948, www.muzeum.zawichost.pl

W 1944 w Zawichoście toczyły się zacięte walki o przyczółek na Wiśle. Podczas walk miasto zostało niemal doszczętnie zniszczone. W latach powojennych Zawichost odbudowano. W latach 1975-1998 Zawichost administracyjnie należał do woj. tarnobrzeskiego.

3.2. Środowisko naturalne

Przeważającą część gminy Zawichost pokrywają utwory lessowe – utwór eolityczny okresu plejstocenijskiego, czwartorzędowy. Utwory jurajskie na terenie gminy reprezentowane są przez jurę górną. Występują w okolicach Zawichostu i Czyżowa, jako wapienie skaliste i płytowe oraz margle. Prawie połowa terenu gminy objęta jest obszarem chronionego krajobrazu ze względu na jego podwyższone walory przyrodnicze. Wyzyna Sandomierska styka się tutaj z Wisłą.

O specyficznym uroku tego terenu stanowią również liczne wąwozy, kotliny, skarpy pokryte bogatą szatą roślinną. Pomiędzy Czyżowem Szlacheckim a Dąbiem znajduje się rezerwat przyrody „Zielonka”, który został utworzony w 1974 r. i zajmuje powierzchnię 21,09 ha. Na terenie rezerwatu występuje unikalna roślinność, a przedmiotem ochrony jest fragment wielogatunkowego lasu liściastego o cechach zespołu naturalnego.

W skład drzewostanu wchodzi: lipa drobnolistna, dąb, wiąz, brzoza i osika. Podszycie stanowią: leszczyna, kalina, szakłak, dereń świdwa, głóg i jarzębina. Liczne runo leśne, m.in. rzadkie i chronione: lilia złotogłów, pierwiosnka lekarska, konwalia majowa i kruszczyk szerokolistny. Zespół leśny położony jest na terenie wąwozów lessowych ze stromymi zboczami. Rezerwatem zarządza Nadleśnictwo Ostrowiec. Południowo-wschodnia część gminy a mianowicie: Zawichost, Dziurów, Dąbie, część Linowa i Piotrowic objęte są obszarem chronionego krajobrazu, jako tereny o podwyższonym warunkach przyrodniczych.

Lasów na terenie gminy Zawichost jest niewiele. Większy kompleks leśny to tzw. „Duży Las” usytuowany pomiędzy Czyżowem, a Linowem. Drobne skupiska leśne występują

na części stoków dolin i wąwozów. Na terenie gminy Zawichost brak jest naturalnych zbiorników wodnych. Klimat jest korzystny dla uprawy wszystkich kultywowanych w Polsce roślin – szczególnie wymagających dobrych warunków glebowych (warzywa, buraki cukrowe).

Na terenie sołectw Linów, Piotrowice, Czyżów Szlachecki około 310 ha użytków zielonych jest zmeliorowane. Łączna długość rowów melioracyjnych wynosi 25 km. Infrastruktura melioracyjna podlega pod Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń

Wodnych w Kielcach, Oddział Rejonowy w Sandomierzu, który zajmuje się ich konserwacją i utrzymaniem.

Rzeka Wisła, Zawichost, źródło: www.odlegosci.pl

3.3. Sfera przestrzenna

Na elementy charakterystyki sfery przestrzennej w niniejszej diagnozie składają się gospodarka wodno – ściekowa, sieć gazowa i elektryczna, transport drogowy i kolejowy oraz obiekty zabytkowe w gminie Zawichost.

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Gmina Zawichost zaopatrywana jest w wodę za pomocą sieci komunalnej. Gmina posiada 4 ujęcia wody:

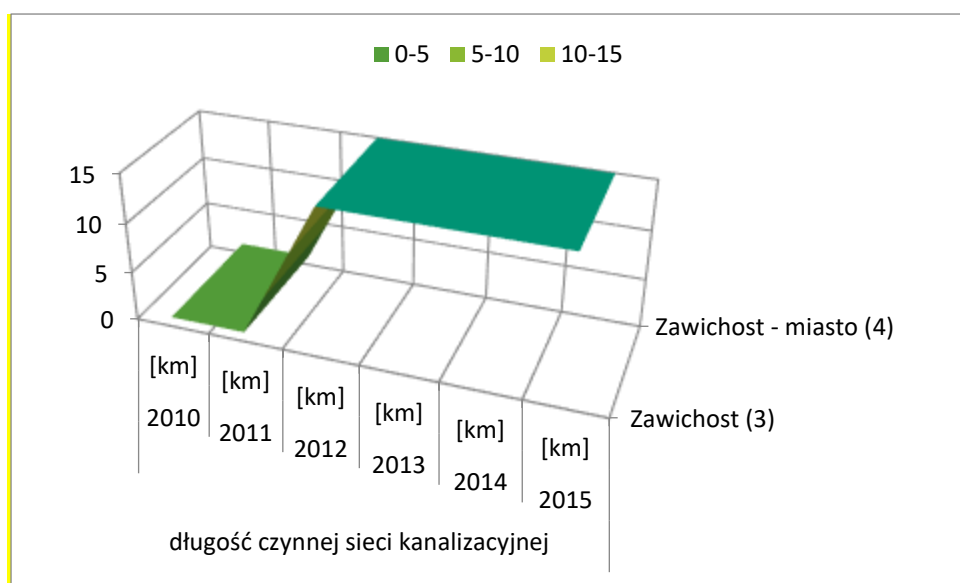
- ✓ Zawichost o wydajności 81 m³/h,
- ✓ Linów o wydajności 37 m³/h,
- ✓ Wygoda o wydajności 29 m³/h,
- ✓ Czyżów o wydajności 30 m³/h.

Długość sieci wodociągowej głównej wynosi 103,1 km, a liczba przyłączy to 1 153 szt. Prawie wszystkie budynki na terenie miasta i gminy Zawichost są podłączone do sieci wodociągowej, przy czym według danych na koniec 2015 r. korzysta z niej 3 924 mieszkańców. Prawie wszystkie nieruchomości przyłączone do sieci wodociągowej wyposażone są w wodomierze główne. Poniżej zestawienie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej n terenie gminy Zawichost w rozbiciu o poszczególne sołectwa:

MIEJSCOWOŚĆ	WODOCIĄG (km)	KANALIZACJA (km)
1. Zawichost	14,4	15,0
2. Czyżów	21,6	
3. Podszyn	6,0	
4. Kolecin	1,0	
5. Chrapanów	7,0	
6. Dąbie	2,0	
7. Kolecin	5,0	
8. Dziurów	3,0	
9. Wygoda	5,0	
10. Pawłów	4,0	
11. Wyspa	4,0	
12. Józefów	22,0	
13. Linów	7,0	

Źródło: Dane UMiG Zawichost

Poniżej wykres obrazujący długość czynnej sieci kanalizacyjnej na przestrzeni lat 2010 – 2015 w gminie Zawichost, z którego wynika, że inwestycje w budowie sieci nastąpiły na przełomie lat 2011-2012 i według stanu na 2015 r. wynosi ona 15 km:

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Minimalny wzrost można zaobserwować także w ilości zużycia wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca, gdzie w 2015 r. wynosi 27 m³.

Nazwa	zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]
Zawichost	21,9	24	25,2	26,9	24,9	27
Zawichost - miasto	15,7	16,9	21,4	23,1	20,6	16,6
Zawichost - obszar wiejski	26	28,8	27,7	29,4	27,8	34

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

W gminie Zawichost istnieje jedna oczyszczalnia ścieków, która w 2006r. została rozbudowana i zmodernizowana - rozbudowa komór zblokowanych i poletek osadowych oraz budowa zbiornika retencyjnego ścieków dowożonych, komory kraty łukowej i piaskownika. W 2010r. oczyszczalnia zebrała 420,9 ton odpadów komunalnych. Planowana jest dalsza rozbudowa oczyszczalni.

Według stanu na 2012 rok długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 14,8 km, do której podłączonych było ok.250 gospodarstw.

W celu poprawy i rozwoju infrastruktury technicznej dla aglomeracji Zawichost – miasto Zawichost oddało w 2012r. (styczeń) do użytkowania kanalizację sanitarną z przykanalikami oraz pompowniami ścieków i ich zasilaniem energetycznym. W ramach tego przedsięwzięcia położono sieć o długości 14 km i wybudowano 7 przepompowni. Poniżej mapka przedstawiająca miejsca ujęć wody na terenie gminy Zawichost oraz rozmieszczenie sieci wodociągowej.

źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020.

SIEĆ GAZOWA

W sieć gazową wyposażone jest ok. 22,7 % ludności gminy Zawichost. Czynna sieć gazowa w gminie ma długość 37 057 m. Czynnych jest 400 przyłączy do budynków.

Ludność korzystająca z sieci gazowej w 2010 r. wynosiła 1 008 osób.

Nazwa	długość czynnej sieci ogółem w m					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]
Zawichost	37187	37187	37057	37057	37057	37057
Zawichost - miasto	7297	7297	7297	7297	7297	7297
Zawichost - obszar wiejski	29890	29890	29760	29760	29760	29760

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

ENERGIA ELEKTRYCZNA

Krajowy System Elektroenergetyczny (KSE) obejmuje wszystkie źródła mocy i energii elektrycznej, które powiązane są ze sobą poprzez:

- elektryczną sieć przesyłową obejmującą najwyższe napięcia 750, 400 i 220 kV,
- sieć dystrybucyjną (napięcia 110, 30, 20, 15 i 6 kV),
- sieci niskiego napięcia.

Podstawowymi elementami każdej sieci są stacje i linie energetyczne. Operatorem sieci przesyłowej i jej właścicielem są *Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA (PSE SA)*. Sieć dystrybucyjna i sieci niskiego napięcia podlegają w większości zakładom energetycznym. Właścicielem sieci i urządzeń elektroenergetycznych na terenie gminy Zawichost jest *Rzeszowski Zakład Energetyczny*.

Liczba odbiorców energii elektrycznej w Zawichoście zmalała w stosunku do roku 2010r., kiedy to wynosiła 738 osób, zaś w 2015 r. stanowiła 707 osób (zgodnie z poniższą tabelą). Zużycie energii elektrycznej wynosi ok. 1268 MWh rocznie.

Nazwa	odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
Zawichost	738	733	735	732	715	707
Zawichost - miasto	738	733	735	732	715	707

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Nazwa	zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[MWh]	[MWh]	[MWh]	[MWh]	[MWh]	[MWh]
Zawichost	1268,26	1314,61	1322,05	1329,57	1301,41	1289,62
Zawichost - miasto	1268,26	1314,61	1322,05	1329,57	1301,41	1289,62

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

TRANSPORT DROGOWY I KOLEJOWY

Gmina Zawichost posiada:

- + 15 km dróg wojewódzkich,
- + 30,232 km dróg powiatowych,
- + 13 km dróg miejskich,
- + 101.217 km dróg gminnych oraz
- + 8.698 km dróg lokalnych.

Rysunek 4 Mapa Zawichostu, www.google/maps.pl

Przebieg dróg wojewódzkich: 755, 759, 777

- Droga Nr 755: Ostrowiec Świętokrzyski - Ożarów - Zawichost - rzeka Wisła - Kosin - 31,705 km;
- Droga Nr 759: droga wojewódzka Nr 777 - Piotrowice - rzeka Wisła - Opoka Duża - 2,750 km;
- Droga Nr 777: Sandomierz - Zawichost - droga krajowa Nr 74 - 26,311 km.

Gmina ma bardzo dobre połączenia komunikacyjne, a komunikacja PKS, której uzupełnieniem jest komunikacja prywatna (busy na linii Zawichost - Sandomierz) stanowi dla mieszkańców środek transportu o znaczeniu lokalnym i międzymiastowym. Miejscowość Zawichost posiada bezpośrednie połączenia:

- z gminami: Dwikozy, Annapol, Ożarów,
- z powiatami: Kraśnik, Mielec., Tarnobrzeg, Sandomierz,
- z miastami wojewódzkimi: Lublin, Kraków, Warszawa.

Przez południowo – zachodni kraniec gminy Zawichost biegnie linia kolejowa Sandomierz – Kielce. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w miejscowościach Jakubowice, Stary Garbów, Dwikozy, Metan oraz Sandomierz. Z uwagi na łatwy dojazd do Sandomierza komunikacją autobusową i prywatną dostęp do kolei nie stanowi problemu. Miasto Sandomierz posiada połączenia we wszystkich kierunkach na: Zagórz, Warszawę, Częstochowę, Zamość, Przemyśl i Łódź.

Ciekawym elementem transportu jest działająca nadal przeprawa promowa przez Wisłę, która powstała już za czasów i pozwoleniem króla Zygmunta Augusta. To miejsce obecnie to swoisty „trój styk” trzech województw, rzeka dzieli świętokrzyskie od podkarpackiego i lubelskiego. Przeprawa promowa Zawichost - Kosin znacznie skraca drogę pieszym i zmotoryzowanym. Najbliższe mosty na Wisłę w pobliżu Annapola i w Sandomierzu są oddalone po ok. kilkanaście kilometrów. Z przeprawy promowej korzystają głównie mieszkańcy miejscowości leżących po drugiej stronie Wisły. Przeprawa jest nieczynna w czasie podniesionego poziomu wody i zimą gdy Wisła jest skuta lodem.

Widok Zawichostu z promu. źródło: www.wikipedia.pl

ZABYTKI

W gminie Zawichost znajdują się obiekty, stanowiące bogate zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym:

- ❖ wczesnogotycki **Kościół pw. Świętego Jana Chrzciciela** z XIII wieku, który został ufundowany w 1245 r. wraz z klasztorem klarysek przez księcia Bolesława Wstydliwego dla jego siostry Salomei. Obecnie z zabudowań klasztornych zachował się tylko fragment wschodniego skrzydła;

Kościół pw. Świętego Jana Chrzciciela w Zawichocie, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

- ❖ **kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny wraz z plebanią z I połowy XVIII wieku, który uprzednio w romańskim stylu w XIX wieku został przebudowany, tylko w podziemiach kościoła zachowały się pozostałości romańskiej świątyni;**

Kościół pw. Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny w Zawichoście, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

❖ **kościół pw. Świętej Trójcy** z XIII wieku, który został przebudowany w stylu barokowym, natomiast wyposażenie kościoła jest późnobarokowe;

Kościół pw. Świętej Trójcy w Zawichoście, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

❖ **kościół pw. Wszystkich Świętych** z XV wieku;

Kościół pw. Wszystkich Świętych w Czyżowie, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

- ❖ W Czyżowie Szlacheckim - zespół pałacowo parkowy wraz z dworem późnobarokowym,

Pałac w Czyżowie, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

❖ W Linowie – zespół dworsko-parkowy z I połowy XIX wieku;

Dwór w Linowie, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

- ❖ pozostałości kaplicy pw. św. Maurycego z początku XI wieku, które zostały odkryte podczas badań archeologicznych. To fragment absydy romańskiego kościoła zabranego kiedyś przez Wisłę;
- ❖ pamiątkowy obelisk wodowskazu z XIX wieku, który usytuowany jest nad Wisłą, u podnóża skarpy miejskiej. W Zawichoście od 1838r. prowadzony jest stały pomiar poziomu wody w Wiśle;
- ❖ murowana figura z XVII w. przy drodze wojewódzkiej z Krakowa do Lublina, wytyczająca trakt handlowy z Krakowa na Litwę;

Rycina murowanej figury, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

- ❖ dom zajezdny z XIX wieku przy Małym Rynku;
- ❖ domy z XIX i początku XX wieku.

3.4. Sfera społeczna

Na elementy charakterystyki sfery społecznej w niniejszej diagnozie składają się liczba mieszkańców, charakterystyka mieszkalnictwa, oświata, kultura i sport, turystyka, opieka zdrowotna i opieka społeczna w gminie Zawichost.

LICZBA MIESZKAŃCÓW

Na koniec roku 2015 w gminie Zawichost było 4 610 mieszkańców, co stanowiło 5,79% mieszkańców powiatu sandomierskiego. Powierzchnia gminy wynosi 80,15 km². Gęstość zaludnienia na koniec roku 2015 wynosi 57 osób na km², dla porównania gęstość zaludnienia dla powiatu sandomierskiego wynosi 118 osób na km². Analizując lata 2010 – 2015 można zaobserwować niekorzystny trend wyludniania się mieszkańców, których z roku na rok maleje.

W Mieście Zawichost mieszka 1 866 osób, co stanowi 40,47% ogółu mieszkańców.

W analizowanym okresie 2010-2015 kobiety stanowią większość mieszkańców gminy Zawichost.

Nazwa	Ludność ogółem					
	Według faktycznego miejsca zamieszkania					
	Ogółem, stan na 30 VI					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	4725	4702	4657	4637	4614	4610
Zawichost - miasto	1882	1881	1849	1869	1854	1866
Zawichost - obszar wiejski	2843	2821	2808	2768	2760	2744

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Zgodnie z danymi GUS oraz charakterystyką struktury ludności, można zaobserwować wzrost osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, która wynosi 67 osób w 2015 r.

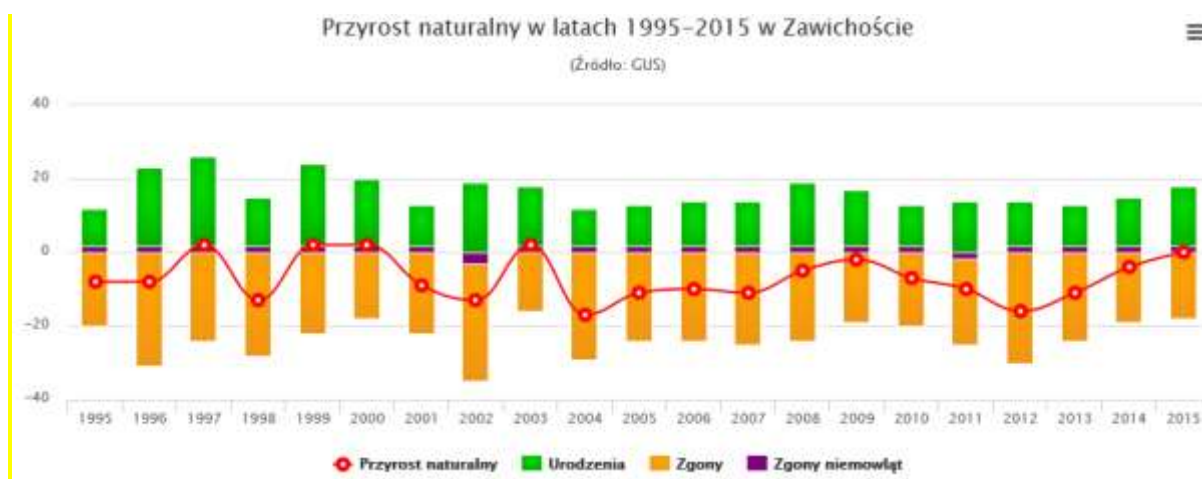
Nazwa	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	63,9	61,7	64	65,4	65,4	67
Zawichost - miasto	58,8	55,5	58,5	63,2	63,9	67,1
Zawichost - obszar wiejski	67,5	66,1	67,8	66,8	66,4	67

Nazwa	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	107,1	114	111,1	115,3	122,2	126,9
Zawichost - miasto	100	111,4	103,8	108,4	115,4	119,3
Zawichost - obszar wiejski	111,7	115,6	115,9	120,1	126,9	132,3

Nazwa	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	33,1	32,9	33,7	35	35,9	37,5
Zawichost - miasto	29,4	29,2	29,8	32,9	34,2	36,5
Zawichost - obszar wiejski	35,6	35,5	36,4	36,5	37,1	38,1

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Zawichost ma zerowy przyrost naturalny. W 2015 roku urodziło się 18 dzieci, w tym 55,6% dziewczynek i 44,4% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,69 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Poniżej wykres dot. przyrostu naturalnego w latach 1995-2015.

Źródło: www.polskawliczbach/zawichost.

MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe gminy Zawichost na przekroju kilku lat niewiele się zmieniły. Na koniec 2015 r. było 1652 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 111673 m². mieszkania w Zawichoście stanowią 6,45 % mieszkań całego powiatu.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 71,3 m². Jest niższa zarówno od średniej w powiecie jak i w województwie.

Nazwa	ogółem					
	mieszkania					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	24972	25184	25352	25428	25543	25580
Zawichost	1648	1650	1652	1652	1652	1652
Zawichost - miasto	708	708	710	710	710	708
Zawichost - obszar wiejski	940	942	942	942	942	944

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Nazwa	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]
Powiat sandomierski	81,2	81,3	81,3	81,5	81,6	81,9
Zawichost	70,6	70,7	70,8	70,8	71	71,3
Zawichost - miasto	72,3	72,4	72,6	72,7	72,7	72,7
Zawichost - obszar wiejski	69,4	69,5	69,5	69,5	69,7	70,1

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Ponadto, na terenie gminy Zawichost jest 8 mieszkań socjalnych, według danych GUS za 2015 r., przy 140 mieszkaniach zlokalizowanych na terenie całego powiatu sandomierskiego. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych na terenie gminy wynosi 318 m², przy powierzchni 4 316 m² w powiecie sandomierskim.

Nazwa	mieszkania socjalne				
	mieszkania				
	2011	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	119	151	136	138	140
Zawichost	7	7	7	7	8
Zawichost - miasto	4	4	4	4	4
Zawichost - obszar wiejski	3	3	3	3	4

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Nazwa	mieszkania socjalne				
	powierzchnia użytkowa mieszkań				
	2011	2012	2013	2014	2015
	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]
Powiat sandomierski	3885	4675	4191	4243	4316
Zawichost	283	283	283	283	318
Zawichost - miasto	133	133	133	133	132
Zawichost - obszar wiejski	150	150	150	150	186

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

OŚWIATA I SPORT

Na terenie gminy Zawichost funkcjonują 3 przedszkola samorządowe:

- ✚ Przedszkole Samorządowe w Zawichoście, w ramach Zespołu Szkoły i Przedszkola w Zawichoście,
- ✚ Przedszkole Samorządowe w Czyżowie Szlacheckim w ramach Zespołu Szkoły i Przedszkola w Czyżowie Szlacheckim,
- ✚ Przedszkole Samorządowe w Linowie.

Przedszkole Samorządowe w Linowie (po lewej) i w Zawichoście (po prawej), źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020.

W gminie znajdują się dwie szkoły podstawowe oraz dwa gimnazja (w tym jedno specjalne):

- Szkoła Podstawowa im. Ziemi Zawichojskiej w Zawichoście, w ramach Zespołu Szkoły i Przedszkola w Zawichoście,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Płk. J. Pokrzywy w Czyżowie Szlacheckim w ramach Zespołu Szkoły i Przedszkola w Czyżowie Szlacheckim,
- Gimnazjum w ZSO w Zawichoście,
- Specjalne Gimnazjum Publiczne w Zawichoście, przy którym funkcjonuje Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy.

W mieście Zawichost znajduje się Zespół Szkół Ogólnokształcących, przy którym oprócz Liceum Ogólnokształcącego, Gimnazjum, Zespołu Szkoły i Przedszkola, funkcjonuje także Szkolne Schronisko Młodzieżowe.

Zgodnie z danymi GUS/ Bank danych lokalnych, łączna liczba uczniów szkół podstawowych w 2015 r. wyniosła 258. Liczba ta jest najwyższa w odniesieniu do lat ubiegłych, gdzie wynosiła ona kolejno: 227 w 2014 r., 207 w 2013 r. i 218 w 2012 r.

Nazwa	Uczniowie szkół podstawowych					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	222	221	218	207	227	258
Zawichost - miasto	144	138	142	128	144	161
Zawichost - obszar wiejski	78	83	76	79	83	97

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Odwrotnie wygląda sytuacja w odniesieniu do liczby uczniów gimnazjum na terenie gminy Zawichost, gdzie w 2015 r. wynosiła ona 137 uczniów, gdzie był to najniższy wskaźnik od 2010 r., kiedy liczba ta wynosiła 242, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Nazwa	Uczniowie gimnazjum					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	242	217	196	172	162	137
Zawichost - miasto	242	217	196	172	162	137

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Podobny trend zauważyć można w liczbie uczniów liceum ogólnokształcącego. W 2015 r. było łącznie 30 uczniów, w porównaniu do 50 uczniów w 2010 r.

Nazwa	Uczniowie liceum ogólnokształcącego					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	50	40	48	50	50	30
Zawichost - miasto	50	40	48	50	50	30

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

KULTURA I SZTUKA

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Zawichoście

Organizatorem i koordynatorem życia kulturalnego w gminie Zawichost jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. MGOK jest samorządową instytucją kultury realizującą zadania w zakresie wychowywania, edukacji, upowszechniania i ochrony dóbr kultury

między innymi poprzez: organizowanie wystaw artystycznych, przedstawień teatralnych, koncertów, imprez artystycznych, rozrywkowych i rekreacyjnych.

Celem działalności Ośrodka Kultury jest ochrona tradycji kulturalnej i dziedzictwa kulturalnego gminy oraz pozyskanie i przygotowanie jej mieszkańców do aktywnego udziału w działalności kulturalnej i sportowej, natomiast w dziedzinie promocji - kreowanie korzystnego wizerunku miasta i gminy Zawichost.

Jednym z celów Ośrodka jest działalność edukacyjna związana z prowadzeniem zajęć i warsztatów artystycznych oraz kół zainteresowań i tworzeniem warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego.

W MGOK-u działają trzy sekcje tematyczne: teatralna, plastyczna i techniczna. Ośrodek skupia dwa zespoły śpiewacze „Zawichost” i „Linowianki”, które odnoszą wiele sukcesów na przeglądach kapel ludowych. Przy ośrodku funkcjonują także: Kółko Teatralne, Klub Brydża Towarzyskiego, Klub Bilardowy, Kapela Nadwiślańska, formacja taneczna „Step by step”, Szkołka perkusyjna i gitarowa, Kółko informatyczne, Sekcja wokalna oraz Młodzieżowe Zespoły Muzyczne.

Warsztaty śpiewacze członków zespołów „Zawichost” i „Linowianki”, źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020.

W ramach głównych imprez kulturalnych w gminie Zawichost, co roku w czerwcu odbywają się Wianki i Dzień Dziecka oraz w sierpniu Dożynki gminne. Wydarzenia te organizowane są przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Zawichoście oraz Urząd Miasta i Gminy Zawichost.

2. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Zawichost

Biblioteka rozpoczęła swoją działalność w 1947r. Po zmianie systemu finansowania bibliotek oraz ich organizacyjnego usytuowania od 1990r Biblioteka Publiczna Miasta

i Gminy zaczęła podlegać lokalnemu samorządowi i dostała dodatkowe pomieszczenie, w którym urządzono oddział dla dzieci. W następnych latach nastąpiła likwidacja punktów bibliotecznych oraz filii w Czyżowie Szlacheckim i Linowie. Działalność biblioteki skupia się na gromadzeniu, wypożyczaniu, udostępnianiu lektur i opracowań dla dzieci i młodzieży, literatury pięknej, literatury naukowej i popularnonaukowej, tj. encyklopedii, słowników, leksykonów, a także księgozbioru regionalnego. Biblioteka prowadzi stałe formy pracy kulturalno-oświatowej, w tym: zajęcia popularyzujące książki i czytelnictwo - „XI Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom”, „Cała Polska Czyta dzieciom”, lekcje biblioteczne dla uczniów szkoły podstawowej, zajęcia manualne i plastyczne, konkursy czytelnicze, plastyczne i literackie, przygotowuje krzyżówki, quizy, gry i zabawy kształcące wrażliwość i wyobraźnię dzieci, organizuje imprezy okolicznościowe - „Walentynki”, „Dzień Matki”, „Święto kobiet”, „Dzień chłopaka”, „Andrzejki”, „Mikołajki” oraz promuje książki i artykuły o mieście i regionie. Biblioteka jest samorządową instytucją kultury służącą rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz upowszechnianiu wiedzy, nauki i kultury. Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana, wyposażona w sprzęt sieciowy typu WI-FI oraz dostosowana do osób niepełnosprawnych. Obecnie Biblioteka prowadzi wypożyczalnię i czytelnię dla dorosłych oraz oddział dla dzieci i młodzieży.

Biblioteka Publiczna, Zawichost, źródło: www.facebook/BibiotekaZawichost.pl

SPORT

Na terenie gminy Zawichost obecnie działa jeden klub sportowy „Powiśle Zawichost”, który jest wpisany do ewidencji uczniowskiej klubów sportowych.

W Zawichoście znajduje się stadion miejski. Funkcjonują także obiekty sportowe takie jak: boiska do koszykówki, piłki ręcznej, czy siatkówki. Ponadto na terenie gminy przy szkołach są wyremontowane sale sportowe, a w Czyżowie Szlacheckim boisko.

Powisłe Zawichost, źródło: www.facebook.com/PowisleZawichost.pl

TURYSTYKA

Gmina Zawichost ze względu na swoje położenie i czyste środowisko ma duży potencjał turystyczny, jednak nie jest w pełni wykorzystana. Brak w niej w pełni rozwiniętego zaplecza hotelowo-gastronomicznego oraz zbiorników wodnych, przy których można by wypoczywać.

Na terenie gminy funkcjonują następujące obiekty noclegowo-gastronomiczne:

- **Hotel „Pałac” w Czyżowie Szlacheckim**, który przylega do rezerwatu „Zielonka”. Obiekt posiada ok. 50 pokoi 2 i 3 osobowych. Do dyspozycji gości jest sala konferencyjna, sala bankietowa, sala kominkowa, sala balowa oraz kaplica. Na terenie obiektu znajduje się boisko do siatkówki i boisko do piłki nożnej, plac zabaw dla dzieci, stadnina koni oraz ogród z fontanną. Istnieje możliwość grillowania i połowu ryb. Specjalnością hotelu są turnusy dla niepełnosprawnych. Organizuje się tutaj także pikniki, zjazdy, konferencje, plenery i sympozja oraz uroczystości rodzinne;

Pałac w Czyżowie, źródło: www.muzeum.zawichost.pl

- **Gospodarstwo Agroturystyczne w Czyżowie Szlacheckim**, które dysponuje 8-ma miejscami noclegowymi w 3 pokojach, posiada dwie osobne łazienki. Obiekt zapewnia całodzienne wyżywienie oraz wypożyczanie rowerów. Istnieje możliwość organizowania imprez okolicznościowych. Bliskość lasu i rzeki Wisły zachęca do spacerów, uprawiania sportów wodnych oraz zbieractwa runa leśnego,

- **sezonowe Schronisko Młodzieżowe**, które działa przy Szkole Podstawowej w Zawichoście. Posiada 30 miejsc noclegowych. Do dyspozycji gości są ogólnodostępne łazienki, kuchnia z pełnym wyposażeniem i świetlica;

- **domki kempingowe**, 5 domków mieszczących po 3 miejsca noclegowe;

OPIEKA ZDROWOTNA

Opiekę zdrowotną na terenie gminy Zawichost zapewniają dwa niepubliczne zakłady:
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zawichoście, w którym działa:

- ❖ **Poradnia Dla Dzieci**

- ❖ Gabinet Zabiegowy
- ❖ Poradnia Lekarza POZ
- ❖ Punkt Szczepień
- ❖ Poradnia „K”
- ❖ Poradnia Położnej Środowiskowej – Rodzinnej

Zakład zatrudnia 2 lekarzy, 1 lekarza specjalistę – ginekologa oraz 3 pielęgniarki w tym 1 położną.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czyżowie Szlacheckim, w którym funkcjonuje:

- ❖ Gabinet Medycyny Szkolnej
- ❖ Gabinet Położnej Środowiskowej - Rodzinnej
- ❖ Gabinet Zabiegowy
- ❖ Poradnia Dla Dzieci
- ❖ Poradnia Lekarza Rodzinnego
- ❖ Punkt Szczepień

W wiejskim Ośrodku Zdrowia pracuje 1 lekarz, 1 pielęgniarka i 1 położna. Opiekę specjalistyczną w gminie zapewniają przychodnie specjalistyczne oraz szpital w Sandomierzu. Na terenie gminy prowadzą działalność dwa gabinety stomatologiczne.

Na koniec 2015 r. pacjentom podstawowej opieki zdrowotnej udzielono 23 710 porad, co według Banku danych lokalnych zmalało w stosunku do roku 2010 r., gdzie liczba porad POZ wynosiła 30 061, zgodnie z poniższym zestawieniem na podstawie danych GUS.

Nazwa	porady POZ ogółem					
	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Zawichost	30061	27870	28100	26681	26433	23710
Zawichost - miasto	20998	18968	19096	17939	17714	15402
Zawichost - obszar wiejski	9063	8902	9004	8742	8719	8308

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

W gminie funkcjonują dwie apteki – w Czyżowie Szlacheckim i Zawichoście. Według Banku danych lokalnych liczba mieszkańców przypadająca na jedną aptekę w roku 2015 wyniosła 2305,5 osób.

Nazwa	ludność na aptekę ogólnodostępną					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Zawichost	4721	4683	4670	2310	4614	2303,5
Zawichost - miasto	1885	1867	1877	930,5	1863	933,5

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

OPIEKA SPOŁECZNA

W gminie Zawichost usługi w zakresie pomocy społecznej świadczą:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawichoście,

Ośrodek został powołany w 1990r. uchwałą Rady Gminy i Miasta Zawichost. Działa na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej, prawa budżetowego oraz statutu. Ośrodek wykonuje zadania zlecone gminie i zadania własne gminy w zakresie:

- udzielania schronienia, oraz zapewniania posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych,
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych,
- tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywiania dzieci,
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowania do domu pomocy społecznej,
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych,
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,

- świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania u osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności, długotrwałej i ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawichoście jest także objęty wieloletnim programem Pomoc Państwa w zakresie dożywiania. Program ten obejmuje pomoc w formie zakupu posiłku bądź świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. W gminie dożywianiem objętych jest 215 uczniów szkół. Ośrodek współpracuje także ze Stowarzyszeniem „Człowiek Człowiekowi”.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Zawichoście.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Zawichoście źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Zawichoście działa od 1 kwietnia 1997r. Zapewnia dzienny pobyt dla 25 osób w godzinach od 8 do 16 i oferuje usługi w zakresie: opieki i wsparcia medycznego, pomocy psychologicznej, zajęć terapeutycznych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i zainteresowań oraz pomocy o charakterze socjalnym i prawnym.

Opiekę, pomoc i zainteresowanie ze strony innych znajdują tutaj osoby z zaburzeniami zdrowia psychicznego oraz niepełnosprawne intelektualnie. Są to głównie ludzie w średnim wieku, samotni, z rodzin dysfunkcyjnych oraz takie które po wielu życiowych perypetiach potrzebują spokoju, wsparcia i pomocy.

Dom, w którym znajdują się pracownia, kuchnia, jadalnia połączona z pokojem wypoczynkowym, gabinet pielęgniarstwa i gabinet kierownika zajmuje budynek o powierzchni 250 m². Prowadzona jest tutaj terapia zajęciowa

Uczestnicy sami decydują według możliwości i zainteresowań z jakich zajęć będą korzystać.

ŚDS zapewnia podstawowe potrzeby związane z jedzeniem i higieną osobistą, dbaniem o zdrowie fizyczne i psychiczne uczestników. Mają zapewnioną pomoc pielęgniarki, lekarza, psychologa i pracownika socjalnego.

Dom zaspakaja także potrzeby kulturalne i rozrywkowe podopiecznych. Dom organizuje także dla uczestników jednodniowe wycieczki turystyczno-krajoznawcze, wyjazdy do kina w Sandomierzu, turnusy rehabilitacyjne. Uczestnicy biorą udział w imprezach integracyjnych i wystawach organizowanych z myślą o podopiecznych Środowiskowych Domów z województwa świętokrzyskiego.

3. Stowarzyszenie „Człowiek - człowiekowi...”,

Stowarzyszenie powstało w 2001r. z inicjatywy pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawichoście, Warsztatu Terapii Zajęciowej w Piotrowicach oraz Środowiskowego Domu Samopomocy w Zawichoście. Stowarzyszenie ma status Organizacji Pożytku Publicznego. Prowadzi nieodpłatną działalność na rzecz osób niepełnosprawnych oraz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, a także wspiera działania na rzecz dzieci i młodzieży.

Głównym zadaniem Stowarzyszenia jest pozyskiwanie i dystrybucja żywności wśród najuboższej ludności. Stowarzyszenie współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego. Na realizację celów statutowych Stowarzyszenie pozyskuje dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego:

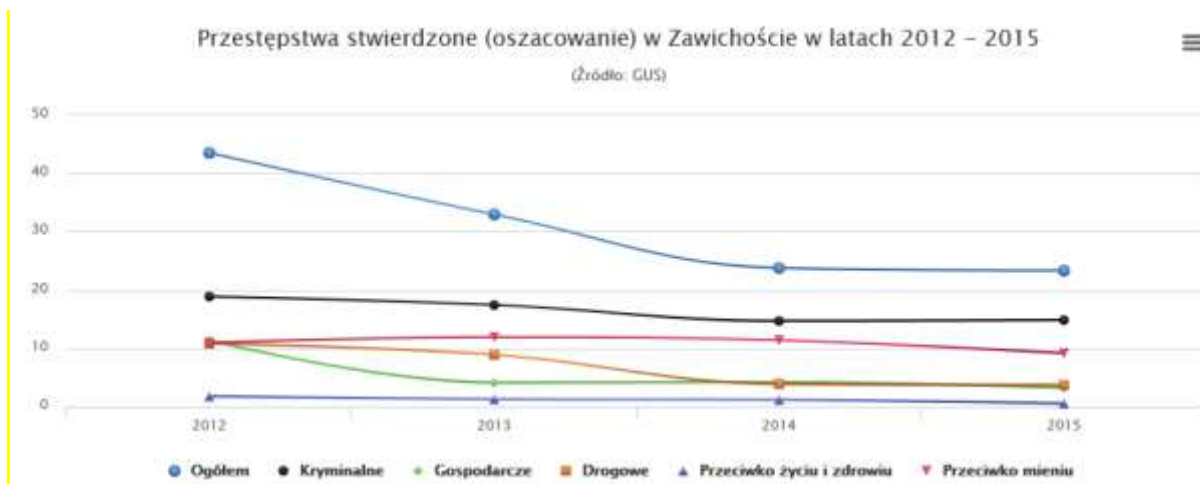
Nazwa	Liczba gospodarstw ogółem korzystająca z pomocy społecznej					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]
Zawichost	280	237	249	247	235	239

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

PRZESTĘPCZOŚĆ

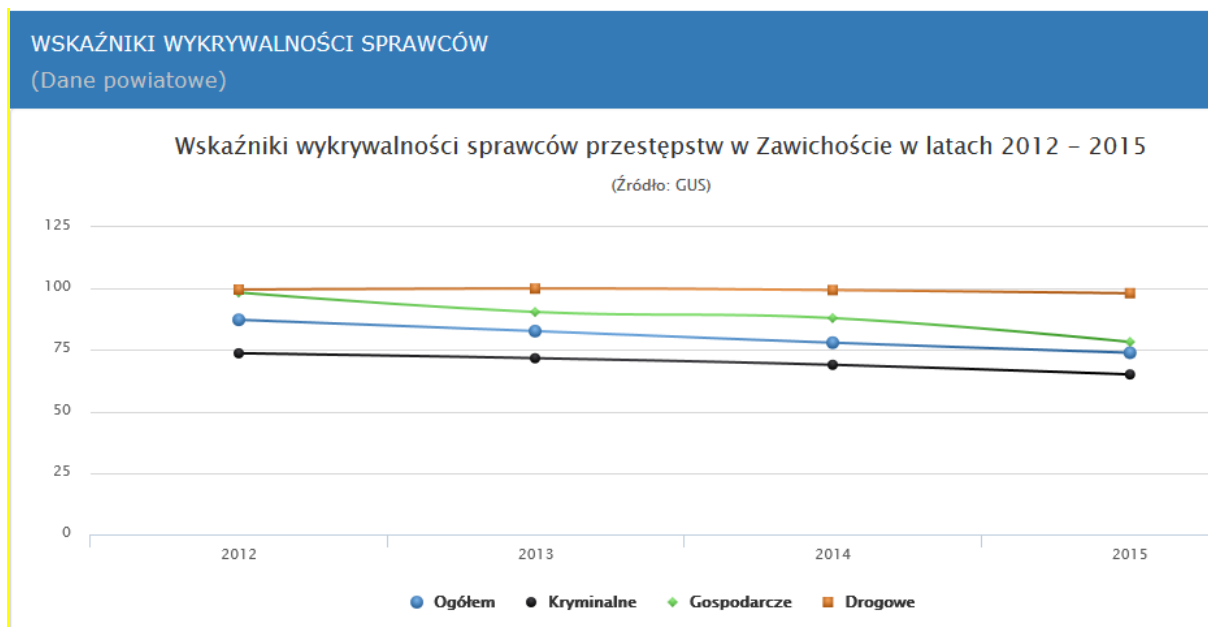
Zgodnie z udostępnionymi przez Główny Urząd Statystyczny statystykami przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane poniżej dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Zawichostu. Według ww. statystyk łączna liczba przestępstw stwierdzonych ogółem w 2015 r. wynosiła 23, z czego 15 dotyczyło przestępstw o charakterze kryminalnym, 9 przeciwko mieniu, 4 drogowe, 3 gospodarcze i 1 przeciwko życiu i mieniu. W odniesieniu do lat ubiegłych liczba przestępstw jest stosunkowo najniższa, gdzie

ogółem w poszczególnych latach można było wskazać: 44 w 2012 r., 33 w 2013 r. i 24 w 2014 r., zgodnie z poniższym zestawieniem.

Źródło: www.polskawliczbach/zawichost.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw, według danych powiatowych wynoszą w 2015 r.: 73,9 % ogółem, 65,1 % kryminalne, 78,3 % gospodarcze oraz 98,1 % drogowe. W porównaniu do 2014 r., kiedy to wskaźniki te wynosiły kolejno: 78,0 % ogółem, 69,0 % kryminalne, 88,0 % gospodarcze oraz 99,4 % drogowe można zaobserwować niewielki spadek, zgodnie z poniższym wykresem.

Źródło: www.polskawliczbach/zawichost.

3.5. Sfera gospodarcza

Na elementy charakterystyki sfery gospodarczej w niniejszej diagnozie składają się analizy w zakresie profilu gospodarczego gminy, zakresu przedsiębiorczości oraz bezrobocia w gminie Zawichost.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Według danych GUS za 2015 r. 54,8% aktywnych zawodowo mieszkańców Zawichostu pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 13,4% w przemyśle i budownictwie, a 7,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 7,0% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Zgodnie z danymi Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Ministerstwa Rozwoju łączna liczba zarejestrowanych działalności gospodarczej na terenie gminy Zawichost wynosiła, według stanu na listopad 2016 r., 137. Poniżej zestawienie przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach gminy Zawichost.

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA ZAREJESTROWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW WG. STANU NA XI 2016 r.
1. Zawichost	74
2. Czyżów Szlachecki	12
3. Czyżów Plebański	2
4. Dąbie	1
5. Dziurów	3
6. Chrapanów	7
7. Józefków	3
8. Kolecin	0
9. Linów	14
10. Linów-Kolonia	5
11. Pawłów	2
12. Piotrowice	9
13. Podszyn	2

14. Wygoda	1
15. Wyspa	2
RAZEM:	137

Opracowanie własne, źródło: www.ceidg.gov.pl

Ogólna liczba podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym w 2015 r. w gminie Zawichost wynosiła 22, przy 206 w powiecie sandomierskim. Trend ten utrzymuje się w odniesieniu do lat 2010-2014 w gminie, zaś w powiecie można zaobserwować spadek, zgodnie z poniższą tabelą.

Nazwa	sektor publiczny - ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[]	[]	[]	[]	[]	[]
Powiat sandomierski	225	224	219	218	210	206
Zawichost	21	22	23	23	22	22

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

W przypadku liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym w 2015 r. w gminie Zawichost wynosiła 254, przy 6 099 w powiecie sandomierskim.

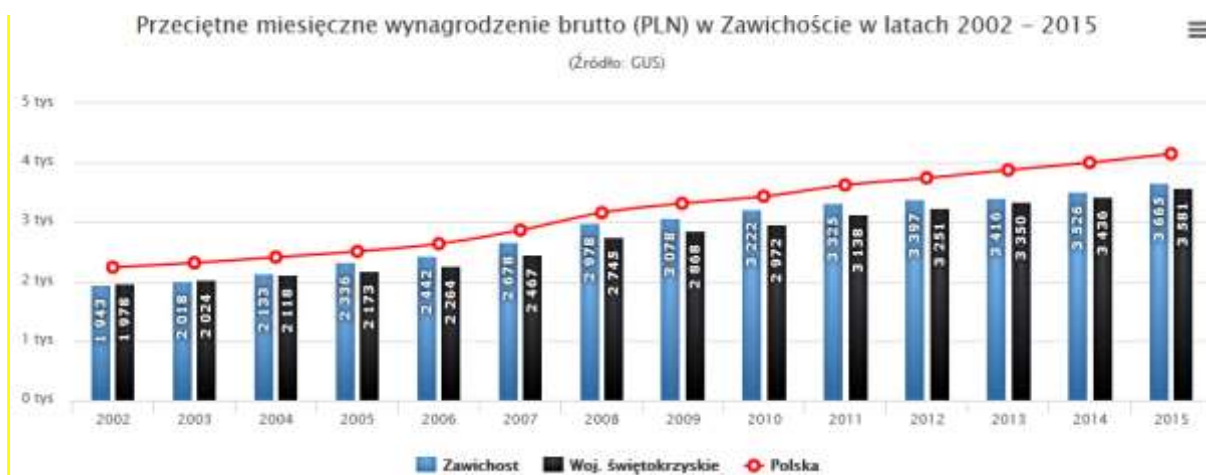
Nazwa	sektor prywatny - ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[]	[]	[]	[]	[]	[]
Powiat sandomierski	6183	5919	6067	6107	6088	6099
Zawichost	259	254	251	249	253	254

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Nazwa	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności		
	2013	2014	2015
	[]	[]	[]
Powiat sandomierski	59	59	59
Zawichost	42	43	43

Opracowanie własne na podstawie danych GUS/ Bank danych lokalnych

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Zawichostcie w 2015 r. wynosiło 3 665,14 PLN, co odpowiada 88.30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce, które stanowi 4 151,00 PLN.

Źródło: www.polskawliczbach/zawichost.

BEZROBOCIE

Bezrobocie rejestrowane w Zawichoście wynosiło w 2015 roku 25,9% (25,0% wśród kobiet i 26,6% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa świętokrzyskiego (12,5%) oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (9,7%).

Źródło: www.polskawliczbach/zawichost.

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY ^a W 2014 R.		
	Powiat	Gmina
Pracujący ^b	12525	324
Bezrobotni zarejestrowani	4187	278
w tym kobiety w %	50,1	48,2
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	8,5	10,0
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	9,1	10,6

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2014 r.

3.6. Wnioski z konsultacji społecznych

W ramach prac nad tworzeniem dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Zawichost na lata 2016 – 2022” przyjęto założenie, że jeśli chodzi o wyciąganie wniosków z diagnozy i prognozowanie możliwych w przyszłości zmian to jest to po części zadaniem eksperckim, lecz już zdiagnozowanie obecnej sytuacji, a zwłaszcza sprecyzowanie potrzeb, jest przede wszystkim zadaniem lokalnej społeczności. Wybór takiej optyki pozwoli na zbudowanie planu uwzględniającego oczekiwania mieszkańców. W tym celu przeprowadzone zostały liczne konsultacje społeczne. Jednym z istotnych elementów tych konsultacji było badanie ankietowe, które przeprowadzono wśród losowo wybranych lokalnych mieszkańców.

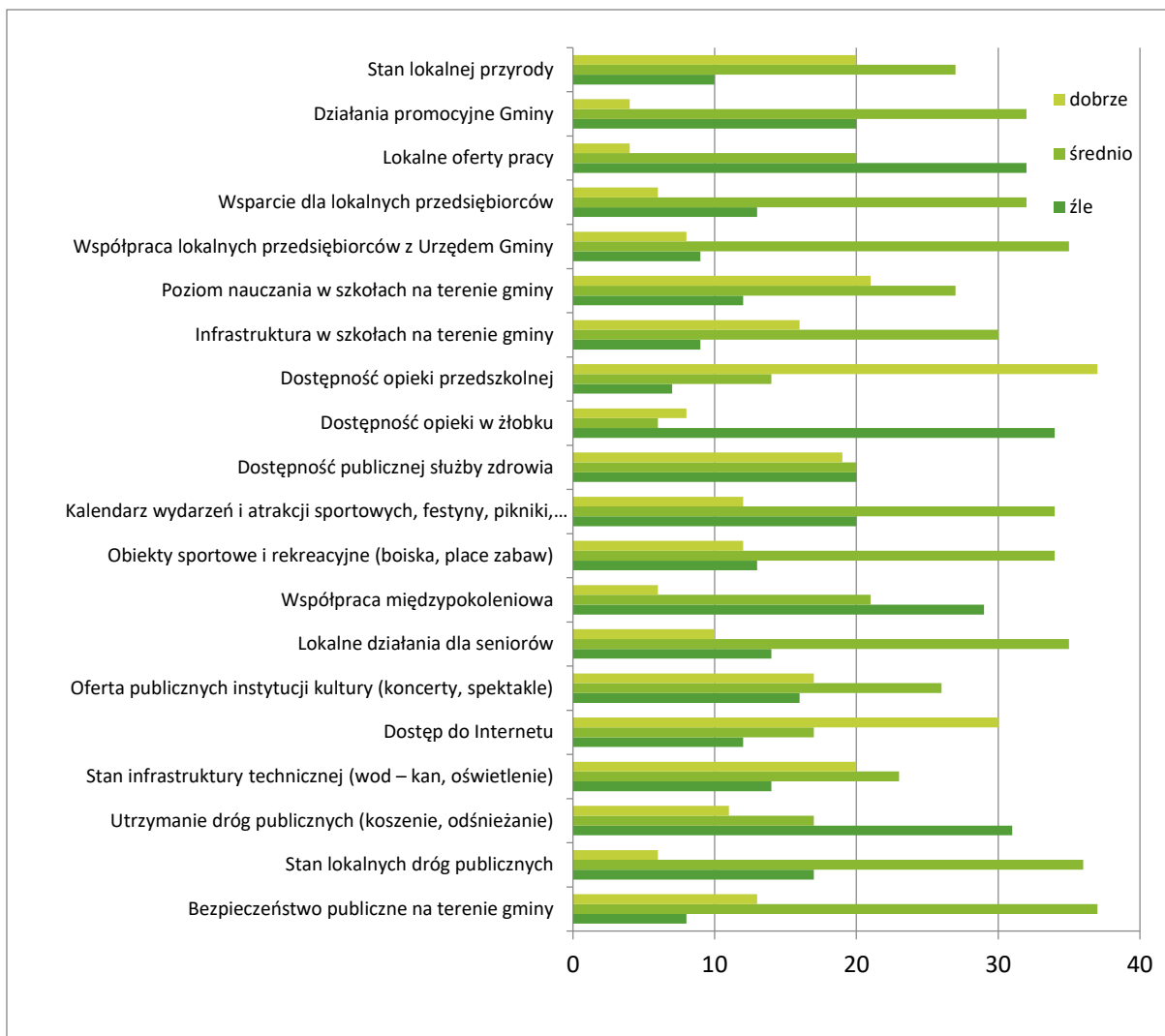
Badani mieli możliwość wypowiedzieć się w kluczowych dla dalszego rozwoju samorządu kwestiach. Ich ocenie poddane zostały warunki życia na terenie gminy Zawichost uwzględniając m.in. inwestycje, edukację, przedsiębiorczość, stan infrastruktury, bezpieczeństwo publiczne, czy chociażby dostęp do Internetu lub wydarzeń kulturalno - sportowych. Z analizowanych ankiet wynika, że najgorzej oceniona została sytuacja na rynku pracy, gdzie niemal każdy wypowiadający się wskazywał na brak lokalnych ofert zatrudnienia. Za kolejny słaby element respondenci uznali słaby poziom prac związanych z utrzymaniem dróg publicznych (m.in. prace remontowe, odśnieżanie, koszenie traw poboczny, wymiana krawężników, chodników,

itp.). Na tle zebranych odpowiedzi niezadowalająco wypadła też dostępność miejsc w żłobkach oraz współpraca międzypokoleniowa.

Najlepiej zaś oceniana była kwestia związana z poziomem nauczania w szkołach funkcjonujących na terenie gminy Zawichost, jak również podkreślano zadowalający stopień istniejącej infrastruktury i wyposażenia tych szkół. Opinia ta dotyczy także osiągalności miejsc w przedszkolach, stan lokalnej przyrody oraz dostęp do Internetu.

Natomiast wśród ocen o średnim poziomie zadowolenia znalazły się bezpieczeństwo publiczne, stan lokalnych dróg publicznych oraz działania na rzecz seniorów z terenu całego samorządu. W podobny sposób odbierane są przez mieszkańców wszelkie działania na rzecz wsparcia lokalnej przedsiębiorczości oraz współpracy lokalnych przedsiębiorców z Urzędem Miasta i Gminy Zawichost. Kalendarz wydarzeń i atrakcji sportowych (m.in. festyny, pikniki, turnieje), a także funkcjonowanie obiektów sportowych i rekreacyjnych (m.in. boiska, place zabaw) również zostały ocenione na poziomie średnim.

Pełny wykaz uzyskanych opinii poniżej na *Wykresie Nr 1*.

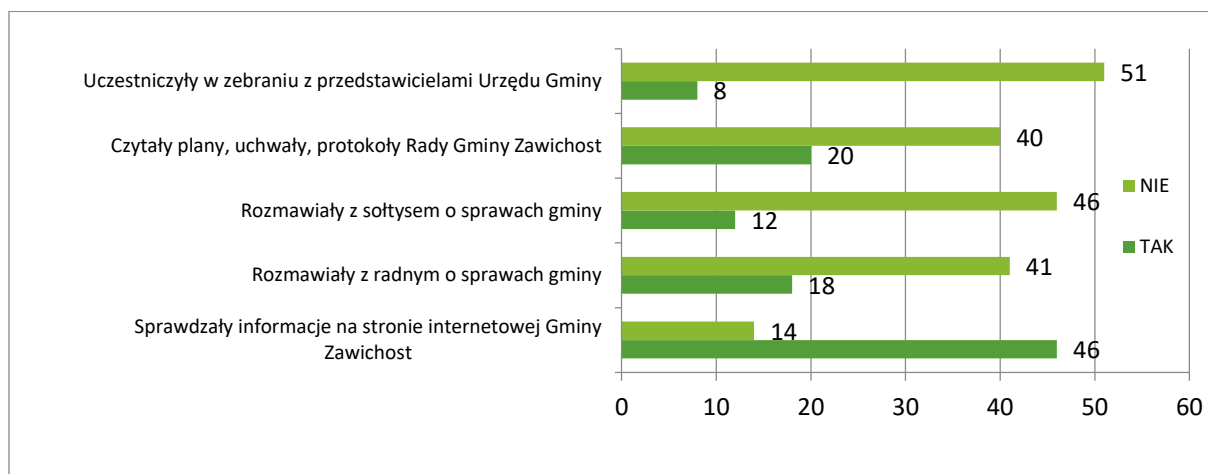

Wykres Nr 1 | Ocena warunków życia na terenie miasta i gminy Zawichost (woj. świętokrzyskie).

W dalszej części badania ankietowani zostali poproszeni o informację na temat poziomu angażowania się w sprawy samorządu poprzez uczestnictwo w spotkaniach z przedstawicielami gminy, konsultacje, dyskusje z radnymi lub sołtysami, korzystanie z oficjalnej strony internetowej samorządu, czy też bieżącego zapoznawania się z dokumentacją urzędową, uchwałami, planami zagospodarowania przestrzennego czy protokołami Rady Miasta i Gminy Zawichost. Analizując zebrane dane okazuje się, że poziom aktywności obywatelskiej nie jest zadowalający. Zainteresowanie sprawami stricte samorządu wśród mieszkańców oraz świadomość, że mogą partycypować i wpływać na decyzje, które bezpośrednio ich dotyczą nadal nie jest na dostatecznie wysokim poziomie. W ostatnim półroczu niewielka liczba mieszkańców wskazała na włączenie się w sprawy gminy bezpośrednio kontaktując się z reprezentantami

samorządu, śledząc stronę internetową, analizując dokumenty urzędowe, ale także uczestnicząc w zebraniach, naradach z przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy Zawichost.

Poniżej na *Wykresie Nr 2* zaprezentowany został wynik z przeprowadzonych anonimowych ankiet w tym zakresie.

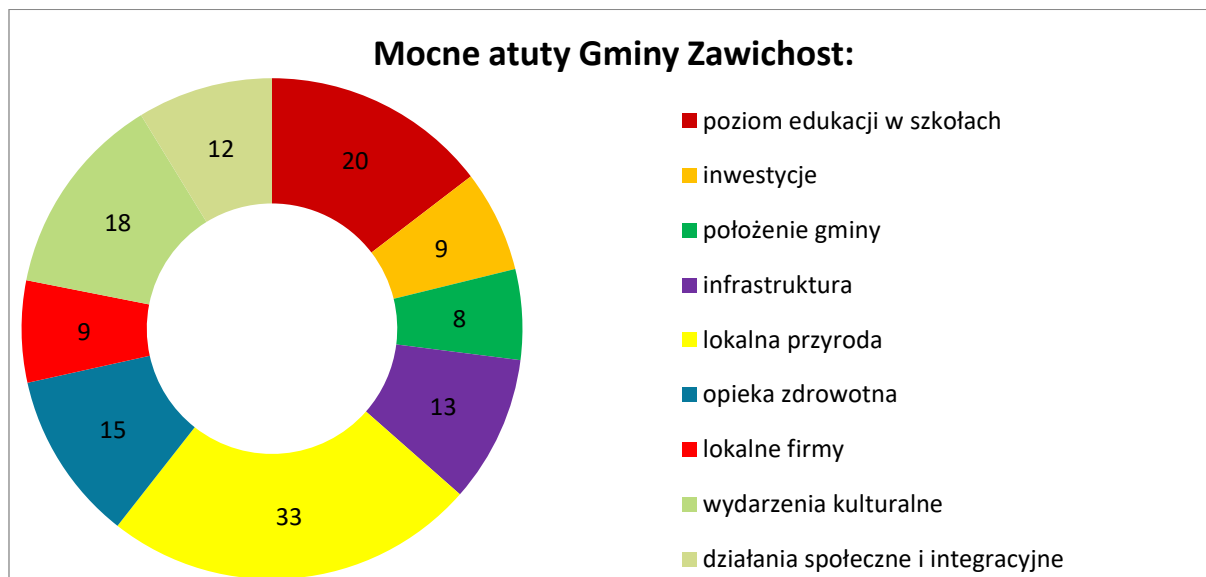
Wykres Nr 2 | Proszę wskazać czy w ciągu ostatniego półrocza zdarzyło się Pani/Panu i w jakiej formie interesować się sprawami gminy.

W celu zdiagnozowania mocnych stron gminy Zawichost badani zostali poproszeni o wskazanie pięciu kluczowych ich zdaniem atutów, które stanowią o sile i potencjale samorządu. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi ankietowani wskazywali na lokalną przyrodę, czyste środowisko i walory krajobrazowe, które niewątpliwie podnoszą atrakcyjność obszaru. Znaczna część badanych uznała, że ważnym aspektem jest także istniejący dobry poziom nauczania w szkołach. Podkreślona została także organizacja wydarzeń kulturalnych, w tym kultywowanie tradycji lokalnych poprzez organizację m.in. dożynek czy nocy świętojańskiej. Dobrą oceną wśród respondentów cieszył się także poziom usług w opiece medycznej oraz stan infrastruktury (technicznej, sportowej, edukacyjnej czy drogowej).

Pojawiały się również opinie, że istotnym atutem są podejmowane działania społeczne i integracyjne, funkcjonowanie lokalnych firm oraz realizowane inwestycje. Ankietowani podkreślili również dogodne położenie miasta i gminy Zawichost. Nieliczni wskazywali na aktywną działalność lokalnych stowarzyszeń, dostęp do szkół i przedszkoli, a także walory lokalnego dziedzictwa historyczno – kulturowego, w tym

liczne zabytki. Mieszkańcy wyrażali także pozytywną opinię o potencjale kapitału ludzkiego.

Na Wykresie Nr 3 przedstawione jest zestawienie uzyskanych odpowiedzi w tym zakresie.

Wykres Nr 3 | Proszę podać Pana/Pani zdaniem pięć mocnych stron miasta i gminy Zawichost.

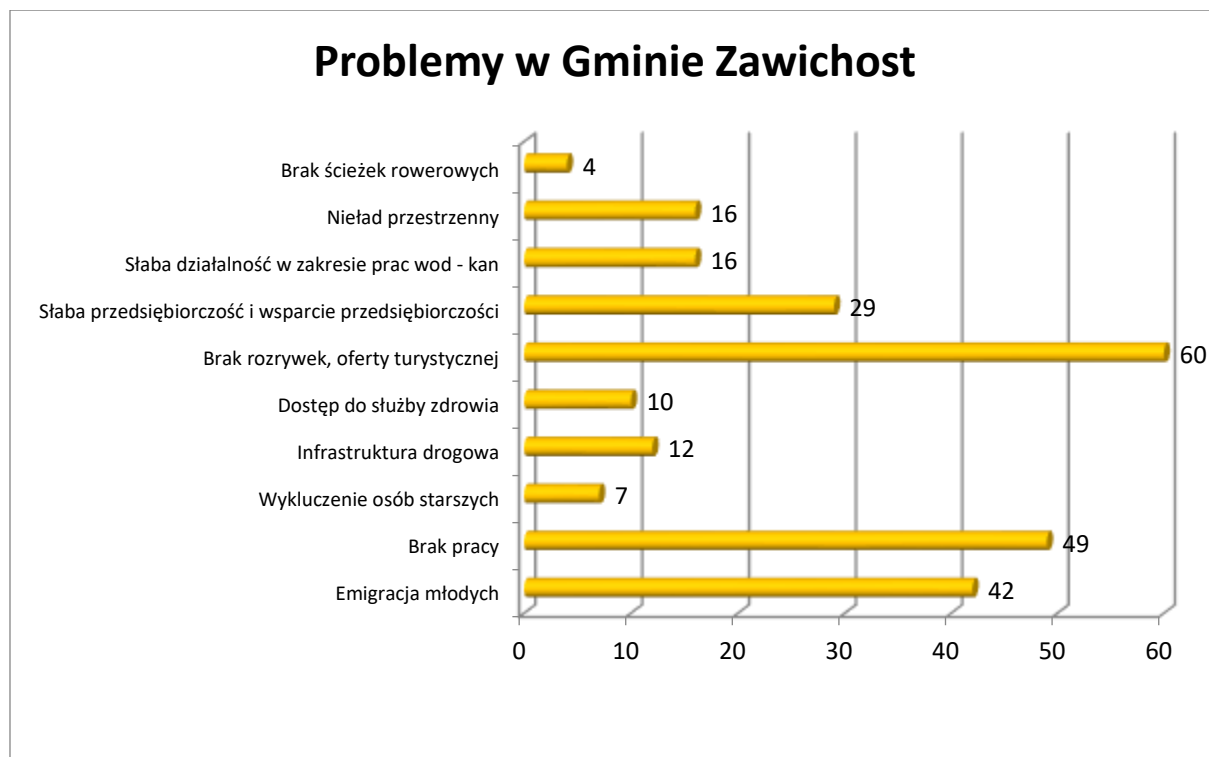
Mieszkańcy miasta i gminy Zawichost wskazywali jednocześnie pięć najpoważniejszych, ich zdaniem, problemów do rozwiązania w najbliższym czasie. Za najważniejsze zadania do realizacji uznano niewystarczającą ilość atrakcji, miejsc rekreacji i rozrywek dla lokalnej ludności, podkreślając potrzeby zarówno dzieci, młodzieży jak i seniorów. Podobnie oceniono brak spójnej oferty turystycznej dla zwiedzających, w tym brak istotnego zaplecza hotelarsko – gastronomicznego (hotele, pensjonaty, restauracje i kawiarnie) oraz rozbudowę infrastruktury okołoturystycznej. Atrakcyjna oferta turystyczna skierowana byłaby nie tylko do samych mieszkańców, ale przede wszystkim dla odwiedzających, którzy mieliby okazję wybrać teren miasta i gminy Zawichost jako miejsce destynacji turystycznej. Ważną kwestią okazała się również potrzeba zwalczania bezrobocia oraz przeciwdziałanie migracji osób młodych.

Następnym słabym obszarem, który wymaga podjęcia działań zaradczych jest niezadowalające wsparcie na rzecz rozwoju przedsiębiorczości jak i nieduża liczba samych przedsiębiorstw na terenie gminy. Wśród udzielonych odpowiedzi znalazła się

także niska ocena prowadzonych działań w zakresie prac związanych z infrastrukturą wodno – kanalizacyjną, gdzie wskazywano na liczne awarie i pojawiającą się konieczność budowy nowych odcinków oraz modernizację istniejących. Problemem jest także istniejący nieład przestrzenny na terenie gminy, który wymaga stosownych procedur, a które wdrożyłyby m.in. plan rewitalizacji, zagospodarowania przestrzennego, co w konsekwencji doprowadzi do podniesienia atrakcyjności gminy i dalszego jej rozwoju. Niezadowalająca okazała się również infrastruktura drogowa, stan dróg oraz konieczność budowy ścieżek rowerowych oraz chodników, co w dalszej perspektywie będzie podnosiło bezpieczeństwo dla uczestników ruchu na niektórych odcinkach dróg.

Ankietowani uznali również, że problemem pojawiającym się na obszarze samorządu jest dostępność do usług medycznych, w tym w głównej mierze do lekarzy specjalistów oraz ośrodków rehabilitacji. Respondenci w mniejszym stopniu reprezentowali pogląd, że kwestią wymagającą podjęcia kroków naprawczych jest aktywizacja seniorów i podejmowanie licznych działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznego, szczególnie w odniesieniu do wyludniania się społeczności na terenie gminy, starzenia się jej mieszkańców oraz słabego przyrostu naturalnego.

Wykres Nr 4 przedstawia zestawienie wszystkich odpowiedzi udzielonych na to pytanie w ramach przeprowadzonych anonimowych ankiet wśród mieszkańców miasta i gminy Zawichost.

Wykres Nr 4 | Proszę podać Pana/Pani zdaniem pięć najpoważniejszych problemów do rozwiązania w gminie Zawichost.

Kolejnym elementem badania było wyrażenie opinii na temat pięciu najważniejszych inwestycji do realizacji w mieście i gminie. Ankietowani za najistotniejsze wskazali potrzebę dalszych inwestycji w ochronę zdrowia dla mieszkańców gminy, w tym m.in. poprzez poszerzenie oferty leczenia o niezbędny dostęp do lekarzy specjalistów, co eliminowałoby konieczność wyjeżdżania poza gminę, a niekiedy poza województwo w celu uzyskania specjalistycznych usług medycznych. Konieczną do realizacji inwestycją są także prace związane ze wsparciem osób starszych i niepełnosprawnych oraz inwestycje związane z edukacją, w tym podniesienia poziomu i warunków nauki w szkołach. Istotną kwestią wskazywaną w ankietach jest konieczność rozbudowy oświetlenia na terenie gminy, co jest bezpośrednio związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa. Ponadto, respondenci uznali, że kluczowe będzie utworzenie na terenie gminy strefy gospodarczej, co doprowadzi w dalszej perspektywie czasu do pobudzenia przedsiębiorczości. Wybudowana strefa będzie bodźcem do stworzenia odpowiednich warunków do inwestowania, zakładania działalności gospodarczych, a

przez to pojawią się możliwości pracy dla ludzi młodych. Mieszkańcy sugerują w udzielonych odpowiedziach konieczność przeprowadzenia rewitalizacji na terenie samorządu oraz tworzenie nowych miejsc w żłobkach i przedszkolach. Konieczne są również prace związane z budową świetlic i placów zabaw dla dzieci oraz modernizacja istniejących.

Istotnym aspektem wskazywanym przez ankietowanych są także inwestycje związane z pracami modernizacyjnymi sieci wodno - kanalizacyjnej, budowy ścieżek rowerowych oraz tworzenia nowych miejsc pracy.

Poniżej na *Wykresie Nr 5* wyszczególniono najważniejsze inwestycje wskazane przez mieszkańców miasta i gminy Zawichost.

Wykres Nr 5 | Proszę podać Pana/Pani zdaniem pięć najważniejszych inwestycji do realizacji w mieście i gminie Zawichost.

W ostatnim z pytań poproszono o podanie innych spraw i propozycji ważnych dla rozwoju miasta i gminy Zawichost, które nie zostały poruszone w ankiecie. Najczęściej pojawiającym się komentarzem były sugestie co do rozwoju turystyki w samorządzie poprzez m.in. utworzenie punktu informacji turystycznej, lepszego oznakowania miejsc, tras, obiektów do zwiedzania oraz rozwój infrastruktury okolicy turystycznej (gastronomia, bary, restauracje, kawiarnie, pub). Ankietowani uznali, że obszarami

decydującymi o dalszym rozwoju gminy jest także realizacja inicjatyw w zakresie wsparcia sektora małych i średnich przedsiębiorstw, budowy ścieżek rowerowych, modernizację oświetlenia ulicznego (w tym wymiana na oświetlenie energooszczędne) oraz zadaszenie przystanków szkolnych. Ważną kwestią jest również podjęcie działań na rzecz podniesienia poziomu czystości środowiska naturalnego gminy (szczególnie w kontekście zanieczyszczenia środowiska przez miejscowe piece węglowe), dbanie o czystość ulic gminnych, poboczy dróg (m.in. koszenie traw poboczy oraz rowów) i bocznych uliczek. Wskazywano na inwestycje w dostosowanie ulic, chodników, krawężników, barierek przy schodach do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy wskazywali także na chęć i potrzebę angażowania się gminy w organizowanie czasu wolnego dla lokalnej młodzieży i dzieci, co jest jednocześnie powiązane z poziomem bezpieczeństwa na terenie gminy, m.in. poprzez tworzenie dodatkowych zajęć, miejsc spotkań i spędzania wolnego czasu. Jednocześnie, ankietowani podkreślali na konieczność zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia (m.in. dentysta, ginekolog, okulista, laryngolog) oraz otwarcie ośrodka rehabilitacji i gabinetów zabiegowych. Istotną kwestią dla mieszkańców miasta i gminy Zawichost jest także kwestia w dostępie do transportu publicznego z sąsiednimi gminami, szczególnie w godzinach wieczornych, a także zwiększenia liczby partoli policyjnych poprawiających bezpieczeństwo lokalnej ludności.

Niejednokrotnie pojawiały się opinie o konieczności dalszej intensyfikacji władz samorządu w procesie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych w działania na rzecz rozwoju całego obszaru, w tym w szczególności korzystanie z możliwości jakie dają środki unijne.

Ważnym elementem, który powinien być brany pod uwagę w działaniach statutowych Miasta i Gminy Zawichost jest lepsza i bardziej widoczna promocja wykorzystująca walory przyrodnicze i dziedzictwo historyczno – kulturowe.

Podczas spotkań konsultacyjnych zostały zaprezentowane zgromadzonym uczestnikom korzyści płynące z opracowanego programu rewitalizacji w tym możliwości pozyskania dofinansowania na inwestycje w zakresie rewitalizacji oraz

przedstawione dotychczas zebrane informacje o czynnikach degradujących w miejscowości Zawichost.

Zgłaszane problemy w dyskusjach:

- Brak zaplecza technicznego boiska sportowego,
- Zdegradowany obszar wąwozu w ul. Głębokiej,
- Zły stan muru oporowego ulicy Świętego Leonarda.
- Zły stan infrastruktury ulic miejskich – skutek budowy kanalizacji,
- Uciążliwość dużego natężenia ruchu drogowego po głównych ciągach komunikacyjnych zlokalizowanych przez centrum miasta,
- Zbyt mała ilość miejsc parkingowych w miejscach usług publicznych,
- Brak zagospodarowania obiektów budynku OSP na cele społeczne,
- Brak rozbudowanej oferty dla społeczeństwa w zakresie spędzania wolnego czasu w formie aktywizacji lokalnego społeczeństwa (ograniczone działalności stowarzyszeń i grup nieformalnych w zakresie aktywizacji społeczeństwa w kierunku wspólnych form integracji i spędzania wolnego czasu).

Proponowane działania:

- Przebudowa ul. Głębokiej z zagospodarowaniem terenu zboczy wąwozu lessowego na ścieżkę rekreacyjno - edukacyjną,
- Przebudowa ul. Świętego Leonarda z zabezpieczeniem murów oporowych,
- Budowa wielofunkcyjnego budynku technicznego ze sceną przy boisku sportowym,
- Odbudowa nawierzchni ulic i chodników,
- Zagospodarowanie terenów przy ZSO wraz z budową kortów tenisowych,
- Remont i zagospodarowanie terenu wokół ośrodka zdrowia z dostosowaniem do osób z niepełnosprawnościami i funkcjami rehabilitacji,
- Działania promocyjne miasta w celu wykorzystania charakteru turystycznego,

- Budowanie pozytywnego klimatu dla rozwoju turystyki i działalności okołoturystycznych.
- Przebudowa niebezpiecznych fragmentów ciągów dróg publicznych w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego w ruchu drogowym.
- Przebudowa targowiska miejskiego.

3.7 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono zestawienia dotyczące danych społecznych w poszczególnych miejscowościach gminy Zawichost, jak również dane dotyczące infrastruktury na obszarze gminy. Poniższe dane pokazują obrazują występujące różnice pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, skalę potrzeb i problemów społecznych, aktywność mieszkańców jak i zróżnicowanie pod względem infrastruktury.

Liczba mieszkańców na terenie gminy Zawichost w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Zawichost	1800	1795	1798
Chrapków	212	219	216
Czyżów Plebański	275	273	278
Czyżów Szlachecki	330	334	335
Dąbie	98	97	97
Dziurów	151	150	149
Józefków	66	64	58
Kolecin	32	32	33
Linów	569	569	555
Linów-Kolonia	244	241	240
Pawłów	148	148	146
Piotrowice	154	152	154
Podszyn	255	250	255
Wygoda	92	91	91
Wyspa	141	144	143

Źródło: Dane UMiG Zawichost

Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Zawichost w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Zawichost	143	110	95
Chrapków	14	18	10
Czyżów Plebański	19	13	12
Czyżów Szlachecki	38	30	24
Dąbie	5	2	2
Dziurów	11	7	8
Józefków	6	5	3
Kolecin	1	0	0
Linów	51	45	24
Linów-Kolonia	13	9	7
Pawłów	6	7	6
Piotrowice	16	13	8
Podszyn	8	4	8
Wygoda	3	5	2
Wyspa	2	3	1

Źródło: Dane UMiG Zawichost

Liczba interwencji Policji na terenie gminy Zawichost

	2013	2014	2015
Zawichost	231	223	219
Chrapków	7	10	3
Czyżów Plebański	42	42	42
Czyżów Szlachecki			
Dąbie	7	6	2
Dziurów	7	14	25
Józefków	5	7	8
Kolecin	0	1	3
Linów	54	65	76
Linów-Kolonia			
Pawłów	4	2	3
Piotrowice	17	29	22
Podszyn	15	16	16
Wygoda	6	2	10
Wyspa	11	10	12

Źródło: Dane UMiG Zawichost

Wsparcie udzielane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawichoście

	Liczba zasiłków w ramach pomocy społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	Liczba zasiłków rodzinnych	Liczba dodatków mieszkaniowych	Liczba niebieskich kart
Chrapanów	85	11	26	168	0	0
Czyżów Plebański	92	10	28	120	7	3
Czyżów Szlachecki	175	25	62	300	20	0
Dąbie	43	4	7	60	0	1
Dziurów	84	7	17	96	0	0
Józefków	0	0	0	60	0	0
Kolecin	0	0	0	36	0	1
Linów	464	58	125	576	34	2
Linów-Kolonia	65	6	13	132	3	2
Pawłów	39	4	8	144	2	0
Piotrowice	89	8	23	72	0	0
Podszyn	149	13	26	228	0	1
Wygoda	67	6	16	12	0	1
Zawichost	532	62	124	948	23	10

Źródło: Dane UMiG Zawichost

Budynki użyteczności publicznej na terenie gminy Zawichost

Zawichost	
Budynek UMiG Zawichost	Dobry
Budynek Zespołu Szkoły i Przedszkola	Wynaga drobnego remontu
Budynek Przedszkola	Dobry
Budynek Przychodni NZOZ Zdrowie	Wymaga remontu
Budynek MGOK	Wynaga drobnego remontu
Część budynku WTZ	Wynaga drobnego remontu
Budynek Strażnicy OSP	Wynaga drobnego remontu
Chrapków	
Budynek Świetlicy Wiejskiej	Wynaga drobnego remontu
Czyżów Plebański	
Czyżów Szlachecki	
Budynek Ośrodka Zdrowia	Wynaga drobnego remontu
Budynek Zespołu Szkoły i Przedszkola	Wynaga drobnego remontu
Budynek Strażnicy OSP	Wynaga drobnego remontu
Dąbie	
Dziurów	
Józefków	
Kolecin	
Linów	
Budynek Przedszkola	Wymaga termomodernizacji
Budynek Strażnicy OSP	Wymaga termomodernizacji
Linów-Kolonia	

Pawłów	
Piotrowice	
WTZ	Wynaga drobnego remontu
Budynek Strażnicy OSP	Wymaga remontu
Podszyń	
Budynek Strażnicy OSP	Wynaga drobnego remontu
Wygoda	
Wyspa	
Świetlica	Wymaga remontu

Źródło: Dane UMiG Zawichost

Infrastruktura drogowa na terenie gminy Zawichost

Miejscowość	Nazwa i nr drogi	nawierzchnia	Stan
Piotrowice (posiada połączenie PKS w czasie trwania roku szkolnego)	Droga wojewódzka nr 759	W całości bitumiczna	Wymaga całkowitego remontu
	Droga 401058 T Granicznik – Piotrowice; 401059 T Linów Góry –Borowina	W całości gruntowa	Wymaga wymiany
	401023 T Zawichost - Błonie- Piotrowice; 401018 T Linów – Piotrowice-Czarna woda	W całości bitumiczna	dobry
Linów (posiada połączenia komunikacji BUS i PKS)	Droga wojewódzka nr 777	W całości bitumiczna	dobry
	401007 T Piotrowice – Linów Góry	W całości bitumiczna	dobry
	401009 T		
	401018 T		
	401008 T		
	401052 T		
	401015 T		
	401016 T		
	401055 T		
	401014 T	Drogi o nawierzchni częściowo bitumicznej, częściowo tłuczniowo gruntowa	Stan nawierzchni bitumicznej – dobry, nawierzchnia tłuczniowo – gruntowa wymaga wymiany
401060 T			

	401017 T	Drogi o nawierzchni gruntowej	Wymaga wymiany
	401061 T		
	401064 T		
	401065 T		
	401017 T		
	401062 T		
	401063 T		
Linów - Kolonia (posiada połączenia komunikacji BUS i PKS)	Droga wojewódzka 777	W całości bitumiczna	Dobry
	Droga powiatowa 0763 T Linów	W całości bitumiczna	dobry
	401007 T	W całości bitumiczna	dobry
	401013 T		
	401052 T		
	401012 T		
	401011 T		
	401015 T	Drogi o nawierzchni częściowo bitumicznej, częściowo tłuczniowe	Stan nawierzchni bitumicznej – dobry, nawierzchnia tłuczniowa - wymaga remontu
	401010 T		
	401049 T		
	401006 T		
	401051 T	Drogi o nawierzchni gruntowej	Wymagają wymiany
	401050 T		
	401054 T		
401053 T	Drogi o nawierzchni częściowo bitumicznej, częściowo tłuczniowe	Stan nawierzchni bitumicznej – dobry, nawierzchnia tłuczniowa - wymaga remontu	
401049 T			
401047 T	Droga popowiatowa 0745 T Chrapanów - Suchodółka	bitumiczna	dobry
401043 T			
Chrapanów (posiada połączenia komunikacji BUS i PKS w czasie trwania roku szkolnego)	401039 T	Bitumiczno-tłuczniowa	Stan nawierzchni bitumicznej – dobry, nawierzchnia tłuczniowa - wymaga remontu
	401041 T		
	401004 T	bitumiczna	dobry

Podszyn (nie posiada bezpośredniego połączenia komunikacyjnego BUS jedynie w czasie trwania roku szkolnego minimalny dostęp do komunikacji PKS)	401003 T		
	401039 T		
	401038 T		
	401040 T	Bitumiczno-tłuczniowa	Stan nawierzchni bitumicznej – dobry, nawierzchnia tłuczniowa - wymaga remontu
	401037 T	gruntowa	Wymaga całkowitego remontu
Czyżów Szlachecki (posiada połączenia komunikacji BUS i PKS)	Droga wojewódzka 755	bitumiczna	dobry
	Droga powiatowa 0746 T Józefków-Pawłów – Czyżów Szlachecki; 0748 T Czyżów Szlachecki – Pawłów – Wygoda – Buczek – Garbów Nowy	bitumiczna	dobry
	401003 T	bitumiczna	dobry
	401036 T		
	401033 T	tłuczniowa	Wymaga remontu
Czyżów Plebański (posiada połączenia komunikacji BUS i PKS)	Droga wojewódzka 755	bitumiczna	Dobry
	Droga powiatowa 0747 T Czyżów Plebański – Dąbie - Dziurów	bitumiczna	dobry
	401007 T	bitumiczna	dobry
	401048 T	Bitumiczno-tłuczniowa	Stan nawierzchni bitumicznej – dobry, nawierzchnia tłuczniowa - wymaga remontu
	401047 T		
Dąbie (nie posiada bezpośredniego połączenia komunikacyjnego BUS jedynie w czasie trwania roku szkolnego minimalny dostęp do komunikacji PKS)	Droga powiatowa 0747 T Czyżów Plebański – Dąbie - Dziurów	Bitumiczna	dobry
	401001 T	bitumiczna	dobry
	401033 T	Bitumiczno-tłuczniowa	Stan nawierzchni bitumicznej – dobry, nawierzchnia tłuczniowa - wymaga remontu
	401034 T		
	401005 T		
Dziurów	Droga powiatowa 0743 T Wyspa – Wygoda – Dziurów – Zawichost	bitumiczna	dobry
	401026 T	gruntowa	

(posiada dostęp do komunikacji BUS oraz w czasie trwania roku szkolnego minimalny dostęp do komunikacji PKS)	401027 T		Wymaga wymiany
Pawłów (posiada dostęp do komunikacji BUS oraz w czasie trwania roku szkolnego minimalny dostęp do komunikacji PKS)	Droga powiatowa 0748 T Czyżów Szlachecki – Pawłów – Wygoda – Buczek –Garbów Nowy; 0746 T Józefków – Pawłów – Czyżów Szlachecki	bitumiczna	dobry
	401002 T	bitumiczna	dobry
	401042 T		
Wygoda (posiada dostęp do komunikacji BUS oraz w czasie trwania roku szkolnego minimalny dostęp do komunikacji PKS)	Droga powiatowa 0748 T Czyżów Szlachecki – Pawłów – Wygoda – Buczek –Garbów Nowy	bitumiczna	dobry
	401028 T	gruntowa	Wymaga wymiany
	401029 T		
Wyspa (posiada dostęp do komunikacji BUS oraz w czasie trwania roku szkolnego minimalny dostęp do komunikacji PKS)	Droga powiatowa 0743 T Wyspa – Wygoda – Dziur- Zawichost	bitumiczna	dobry
	401045 T	bitumiczna	dobry
Józefków (posiada dostęp do komunikacji BUS oraz w czasie trwania roku szkolnego minimalny dostęp do komunikacji PKS)	Droga powiatowa 0743 T Wyspa – Wygoda – Dziurów - Zawichost	bitumiczna	dobry
Zawichost (posiada komunikację PKS oraz BUS)	Ulice: - Asnyka (wojewódzka) oznaczona nr ewidencyjnym 430 ; - Askenazego (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 552; - Czachowskiego (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 276;	Łącznie ulice na terenie miasta posiadają w 80 % nawierzchnię bitumiczną, pozostała część to drogi o	dobry

	<ul style="list-style-type: none"> - Cicha (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 154; - Głęboka (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 943/2; - Górki (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 414; - Joselewicza (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 580; - Kościuszki (gminna) oznaczonej nr ewidencyjnym 565; - Kilińskiego (gminna) nr ewidencyjnym 298; - Kwiatowa (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 612; - Krótka (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 144; - Kręta (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 623; - Krochmalna (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 257; - Leonarda (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 37; - Nadwiślańska (gminna); oznaczona nr ewidencyjnym 286; - Nadbrzeżna (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 496; - Nowa (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 542; - Ogrodowa (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 372; - Okrężna (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 316, 1122/1; - Opatowska (powiatowa) oznaczona nr ewidencyjnym 819, 945, 1015/1; - Ostrowiecka (województwa) oznaczonej nr ewidencyjnym 297; - Plażowa (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 1813; - Podgórze (województwa) oznaczona nr ewidencyjnym 371; - Polna (powiatowa) oznaczona nr ewidencyjnym 236; - Poprzeczna (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 306; - Prosta (powiatowa) oznaczona nr ewidencyjnym 606; - Rybacka (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 403; - Rynek Duży (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 303; - Rynek Duży (województwa) oznaczona nr ewidencyjnym 301; 	<p>nawierzchni tłuczniowej</p>	
--	--	------------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Rynek Mały (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 305, 301; - Rynek Mały (wojewódzka) oznaczona nr ewidencyjnym 351; - Sadowa (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 305; - Sandomierska (wojewódzka), oznaczona nr ewidencyjnym 636,646; - Sandomierska (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 444; - Słoneczna (powiatowa) oznaczona nr ewidencyjnym 155; - Sportowa (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 200; - Szkolna (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 523; - Świętokrzyska (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 953; - Trójca (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 760, 796; - Trójca (wojewódzka) oznaczona nr ewidencyjnym 264; - Wąska (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 471; - Wiosenna (powiatowa) oznaczona nr ewidencyjnym 228; - Zielna (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 305; - Żeromskiego (wojewódzka) oznaczona nr ewidencyjnym 247; - 3 Maja (gminna) oznaczona nr ewidencyjnym 305; - 11 listopada (wojewódzka). 		
--	--	--	--

Źródło: Dane UMiG Zawichost

Wyznaczając obszar zdegradowany brano pod uwagę liczbę ludności zamieszkującej dany obszar, problemy społeczne występujące na danym obszarze, obiekty użyteczności publicznej wymagające przeprowadzenia prac remontowo modernizacyjnych przy uwzględnieniu znaczenia i oddziaływania danych obiektów na lokalną społeczność. Istotnym elementem dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego było również oddziaływanie obszaru na pozostały obszar gminy i jego znaczenie dla mieszkańców społeczności gminnej.

Obszar zdegradowany na terenie gminy Zawichost wyznaczono jako część obszaru miasta Zawichost. Obszar zdegradowany pokrywa się w całości z obszarem

rewitalizacji. Na obszarze zdegradowanym występują liczne problemy społeczne, które związane są ze znaczną liczbą mieszkańców miasta Zawichost. Wśród znacznego skupiska ludzkiego, które występuje na obszarze zdegradowanym najtrudniej jest wyeliminować występujące problemy jak i zaspokoić potrzeby mieszkańców z uwagi na znaczną skalę ich występowania oraz różnorodność. Problemy społeczne występujące na obszarze zdegradowanym mają swoje odzwierciedlenie w licznych interwencjach Policji, są również związane z występującym bezrobociem oraz liczbą mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Na analizowanym obszarze występują również potrzeby wsparcia placówek oświatowych, aby poprawić warunki nauki oraz infrastrukturę rekreacyjno-sportową. Poza sferą społeczną na obszarze zdegradowanym występują również potrzeby poprawy stanu infrastruktury społecznej, technicznej, drogowej, poprawy stanu obiektów zabytkowych (będących atutami i potencjałem, który po przeprowadzeniu prac restauratorskich z pewnością będzie pobudzał rozwój poszczególnych miejscowości) oraz inwestycji wpływających na poprawę stanu środowiska naturalnego. Przebudowy i dostosowania do potrzeb lokalnego handlu wymaga plac targowy, który obecnie nie posiada żadnej infrastruktury ułatwiającej prowadzenie sprzedaży jak i robienia zakupów przez mieszkańców.

Istotnym problemem mieszkańców obszaru zdegradowanego jak i mieszkańców gminy odwiedzających Zawichost to niewystarczająca ilość miejsc parkingowych w mieście, rodzi to również problem niedrożnych chodników blokowanych przez parkujące na nich auta.

4. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Analiza zjawisk w sferze społecznej gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, która przedstawiona w poprzednim rozdziale, pozwoliła na wstępne wytypowanie obszarów problemowych występujących na obszarze gminy Zawichost.

Są to:

- w sferze społecznej: problemy demograficzne związane depopulacją i starzeniem się społeczeństwa gminy, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym, brak miejsc rekreacyjnych i spacerowych.
- w sferze gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki, niski poziom wykorzystania potencjału turystycznego miasta i okolic, znikome wykorzystanie rzeki Wisły do prowadzenia działalności rekreacyjnych np. rejsy po Wiśle.
- w sferze środowiskowej: zanieczyszczenie środowiska spowodowane m.in. starym oświetleniem ulicznym, niskim wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, śmieciem w obszarach niezagospodarowanych np. wąwóz ul. Głęboka czy okolice obwałowania Wisły.
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: brak dostępu do ogólnie dostępnych placów zabaw lub miejsc wypoczynku, boisk sportowych wielofunkcyjnej infrastruktury technicznej, brak miejsc parkingowych.
- w sferze technicznej: przebudowa systemu komunikacji, zły stan dróg oraz chodników związany ze skutkami ruchów mas ziemnych po wykonanej inwestycji kanalizacji sanitarnej, zdegradowane pionowe

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonych analiz obecnej sytuacji gminy Zawichost, dobra znajomość lokalnych uwarunkowań przez członków Zespołu ds. LPR-u, a także oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności, doprowadziły do wyodrębnienia obszaru kryzysowego na terenie gminy, cechującego się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, przy jednoczesnym posiadaniu wysokich walorów w sferze dziedzictwa kulturowego. Obszar rewitalizacji w gminie Zawichost obejmuje centrum miejscowości Zawichost i tereny bezpośrednio przylegające, jak również oddalone od centrum ale wymagające podjęcia kompleksowych zadań rewitalizacyjnych. Obszar rewitalizacji wyznaczony został w oparciu o pogłębioną diagnozę istniejącego stanu dla całego obszaru gminy, a także opinie mieszkańców Zawichostu wyrażone w ankiecie dotyczącej rewitalizacji. W ramach procedury delimitacji obszaru rewitalizacji zwrócono szczególną uwagę na występowanie (koncentrację) różnego rodzaju negatywnych zjawisk kryzysowych (przede wszystkim zaś problemów o charakterze społecznym), wewnętrzny potencjał rozwojowy i znaczenie dla rozwoju całego obszaru gminy Zawichost. Głównym kryterium jakim kierowano się przy delimitacji obszaru rewitalizacji było ponadprzeciętne w skali

gminy występowanie różnorodnych problemów społecznych. W celu identyfikacji tych problemów oraz ich przestrzennej koncentracji wykorzystano przede wszystkim dane udostępnione przez jednostki gminne jak i ogólnodostępne dane statystyczne.

Obszar rekomendowany do rewitalizacji na terenie Zawichostu zajmuje powierzchnię około 0,97 km² i zamieszkiwany jest przez około 1 100 osób. Tym samym obszar ten spełnia kryteria wielkościowe dla obszarów rewitalizacji, jakie zostały określone w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, a także Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 (obszar nie większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy).

Obszar	Liczba ludności	Procent	Powierzchnia [km²]	Procent
gmina Zawichost	4 610	100 %	80,15	100 %
obszar Zawichost	1 100	24 %	1,14	1,4 %

Obszar rewitalizacji obejmuje część miasta o najbardziej zwartej zabudowie. Wschodnia granica przebiega brzegiem Wisły. Północna częściowo wzdłuż wału przeciwpowodziowego (oddzielając obszar zabudowany od zalewowego), obejmując też zewnętrzną część boiska sportowego oraz zabudowę po obu stronach ulicy Ostrowieckiej łącznie z obszarem leżącym między ulicami: Ostrowiecka, Opatowska, Prosta. Na północnym zachodzie rewitalizacją objęta jest zabudowana część miasta tzw. „Trójca” do skrzyżowania ulic Ostrowieckiej i Górki. Włącznie z Kościołem pw. Świętej Trójcy. Południowa granica przebiega wzdłuż ulic: Wiosennej, Słonecznej i Polnej. W granicach wyznaczonego obszaru znajduje się ściśle centrum miasta oraz wcześniejsza wieś Trójca (stanowiąca obecnie obszar miasta) w tym m.in: zabudowa mieszkalna, Urząd Miasta i Gminy w Zawichoście, Urząd Stanu Cywilnego, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Zawichoście, zespół szkół (Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum, Szkoła Podstawowa) na ulicy Szkolna 15, kościół św. Jana Chrzciciela XIII w., Kościół pw. Świętej Trójcy, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Urząd Pocztowy, Oddział Banku Spółdzielczego w Sandomierzu, Hotel i restauracja, apteki, sklepy.

Jednocześnie, z uwagi na najważniejsze znaczenie w rozwoju gminy i spełnianie zasadniczych funkcji centrotwórczych, gromadzi największą liczbę sprzeczności i

konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno-gospodarczych.

Na obszarze rewitalizacji występuje najliczniejsza populacja mieszkająca w gminie, co wiąże się z występowaniem sytuacji kryzysowych. Wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji znajduje się znaczna liczba osób bezrobotnych oraz znaczna liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Występowanie problemów społecznych na obszarze rewitalizacji potwierdza również fakt najliczniejszych w gminie interwencji Policji. Poza sferą społeczną która wymaga wsparcia, obszar rewitalizacji wymaga również interwencji w zakresie infrastruktury ogólnodostępnej. Występują tutaj potrzeby napraw i remontów budynków użyteczności publicznej, infrastruktury drogowej, szkół i terenów wokół szkół, placu targowego oraz zabytkowych obiektów sakralnych. Skala potrzeb na wskazanym obszarze rewitalizacji jest największa w porównaniu z innymi miejscowościami gminnymi. Dla podkreślenia znaczenia obszaru rewitalizacji należy wykazać również największą liczbę podmiotów gospodarczych występujących na terenie Zawichostu, co wiąże się z oddziaływaniem na pozostałe miejscowości z których mieszkańcy pracują w mieście Zawichost.

Obszar rewitalizacji wyznaczony w granicach gminy Zawichost posiada charakter wielofunkcyjny i spełnia szereg istotnych funkcji (m.in. administracyjne, gospodarcze, usługowe, społeczne, mieszkaniowe, rekreacyjne, turystyczne). Jest to zatem obszar o znacznym potencjale wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego całego obszaru gminy Zawichost. Niemniej ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych obszar ten wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego.

Zdjęcia obszaru zdegradowanego w Zawichoście:

Zawichost, ul. Świętego Leonarda – potrzeba remontu nawierzchni drogi, chodników i zabezpieczeniem murów oporowych (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zawichost, ul. Głęboka – potrzeba przebudowy i zagospodarowania otoczenia wąwozu. (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zawichost, okolice miasta przy Wiśle – potrzeba uporządkowania przestrzeni publicznej
(fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zawichost, okolice miasta przy Wiśle – potrzeba uporządkowania przestrzeni publicznej
(fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zawichost, potrzeba kompleksowego zagospodarowania terenu wokół ZSO w Zawichoście
(fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zawichost, potrzeba kompleksowego zagospodarowania terenu wokół ZSO w Zawichoście
(fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zawichost, potrzeba kompleksowego remontu zabytkowego budynku OSP w Zawichoście z dostosowaniem do funkcji społecznych (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja określa ton przyszłych celów strategicznych, przedstawia miejscowość naszych marzeń.

Wizja rewitalizacji Zawichostu została skonstruowana przy uwzględnieniu stanów i procesów pożądaných przez mieszkańców. Wizja rewitalizacji jest ściśle związana z wizją Zawichostu i składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających. Pełni funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych do podejmowania działań na rzecz rozwoju miejscowości.

Wypracowane podczas spotkań cele oraz wizja rewitalizacji Zawichostu zawiera akceptowane społecznie oczekiwania mieszkańców dotyczące rozwoju miejscowości.

WIZJA: Pobudzenie centralnego obszaru na terenie Zawichostu poprzez poprawę atrakcyjności przestrzeni miejskiej dla mieszkańców, turystów i inwestorów, wsparte rozwojem przedsiębiorczości lokalnej, jakością usług publicznych i poziomem życia mieszkańców.

6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Podstawowym celem Programu Rewitalizacji będzie podniesienie atrakcyjności gminy Zawichost, jako miejsca zamieszkania i pracy poprzez zrewitalizowanie Centrum Zawichostu. Proces rewitalizacji, w wyniku którego nastąpi zmniejszenie bezrobocia, wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz podejmowane będą działania na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego, będzie jednocześnie procesem determinującym wzrost konkurencyjności całej gminy. Rozwiązywanie problemów społecznych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy, co z kolei wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy. Zgodnie z wytycznymi zdefiniowane obszary problemowe będą rewitalizowane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie kierunkowany na obszary o wysokim odnotowanym nasileniu problemów społecznych – głównie w zakresie marginalizacji materialnej i społecznej mieszkańców terenu zdegradowanego. Na bazie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz identyfikacji problemów na obszarze rewitalizacji, określono cele rewitalizacji oraz kierunki działań, które będą realizowane poprzez projekty rewitalizacyjne. W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej gminy Zawichost, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, a także przy uwzględnieniu zapisów dokumentów strategicznych sporządzonych na wyższych szczeblach (krajowym i wojewódzkim), sformułowane zostały cele rewitalizacji gminy Zawichost. Zgodnie z logiką interwencji cele rewitalizacji odnoszą się do zidentyfikowanych obszarów problemowych, wyznaczonych na podstawie analizy wskaźnikowej oraz konsultacji społecznych. Cele strategiczne stanowią bezpośrednią odpowiedź na potrzeby mieszkańców, wyniki diagnozy strategicznej oraz zidentyfikowane problemy gminy Zawichost.

Cel Strategiczny 1:

Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej i bezpieczeństwa mieszkańców gminy Zawichost.

Cele szczegółowe:

- 1.1 Lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów w procesie rozwoju;
- 1.2 Zapewnienie dostępności i wysokiego standardu infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców;
- 1.3 Poprawa infrastruktury technicznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Kierunki działań:

- Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych;
- Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej;
- Poprawa jakości życia mieszkańców;
- Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym;
- Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii;
- Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego;
- Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie podmiotów ochrony zdrowia;
- Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie obiektów pomocy i integracji społecznej.

Cel strategiczny 2

Wsparcie dla rozwoju gospodarczego w celu poprawy oferty obszaru oraz zmniejszenia zjawiska bezrobocia i ubóstwa.

Cele szczegółowe:

- 2.1 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Zawichostu dla przedsiębiorstw.
- 2.2 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w gminie Zawichost.
- 2.3 Zwiększenie szans na zatrudnienie.

Kierunki działań:

- Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
- Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości;
- Zwiększenie zastosowania innowacji w przedsiębiorstwach;

- Polepszenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw;
- Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej;
- Promowanie gospodarki niskoemisyjnej;
- Zwiększenie efektywności energetycznej przedsiębiorstw.

Cel strategiczny 3

Rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych w obszarze rewitalizowanym.

Cele szczegółowe:

3.1 Wzrost kompetencji zasobów ludzkich poprzez edukację.

3.2 Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej.

3.3 Rozwój usług społecznych.

Kierunki działań:

- Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem;
- Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców;
- Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym;
- Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie;
- Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę;
- Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej;
- Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- Realizacja programów edukacyjnych dla osób dorosłych;
- Wzrost kompetencji u pracowników administracji i nauczycieli;
- Podniesienie kompetencji osób dorosłych;
- Poprawa jakości życia mieszkańców;
- Wyrównywanie równości szans;
- Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów;
- Rozwój postawy sportowej wśród młodzieży i mieszkańców gminy Zawichost;
- Wzrost jakości i promocja profilaktyki zdrowotnej.

Wymienione wyżej cele rewitalizacji korespondują z aspektami rewitalizacji, które uwzględniają :

I. Aspekt Przestrzenno-Urbanistyczny

- ❖ działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,
- ❖ działania dotyczące podniesienia walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- ❖ działania dotyczące rozwoju transportu,
- ❖ działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,
- ❖ działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej.

II. Aspekt Ekonomiczny

- ❖ działania dotyczące rozwoju turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej,
- ❖ działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości,
- ❖ działania wynikające z programów pomocowych dla rozwoju MŚP.

III. Aspekt Społeczny

- ❖ działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,
- ❖ działania dotyczące przeciwdziałania wykluczaniu społecznemu,
- ❖ działania dotyczące walki z patologiami społecznymi,
- ❖ działania dotyczące tworzenia równych szans,
- ❖ działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,
- ❖ działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,
- ❖ działania na rzecz aktywności środowisk dziecięcych i młodzieżowych, w tym poprawa warunków nauki oraz wychowania przedszkolnego.

7. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne i wspierające

Realizacje działań inwestycyjnych w polach interwencji objętych LPR winny służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców oraz ożywieniu gospodarczemu i społecznemu całej gminy Zawichost. Projekty z zakresu rewitalizacji muszą być realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów wpływających na sytuację kryzysową rewitalizowanego obszaru. Głównym celem

podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja pozostałych zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszaru zdegradowanego gminy Zawichost w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie. Pilną koniecznością staje się również rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych. Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia, poradnictwo m.in. prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności. Działania polegające na kompleksowej rewitalizacji delimitowanego terenu uwzględniają zarówno projekty miękkie – środki Europejskiego Funduszu Społecznego i infrastrukturalne – środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz zadania inwestycyjne wraz z charakterystyką, wskaźnikami, podmiotami wdrażającymi oraz szacunkowymi kosztami:

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Lokalizacja	Zakres zadań	Szacunkowa wartość	Rezultaty	Kierunki działań służące realizacji celów
Projekty kluczowe – inwestycyjne (sfera społeczna + gospodarcza + przestrzenna)							
1.	Przebudowa ul. Głębokiej	Gmina Zawichost	Zawichost	- Przebudowa ulicy - Utwardzenie wraz z zagospodarowaniem zboczy wywozu lessowego - Wycinką chorych drzew - Ustawienie latarni - Budowa małej architektury, ustawienie ławeczek, stolików, stojaków na rowery	200 000 PLN	- Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

							<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości ✓ Polepszenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym
2.	Kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół ZSO w Zawichoście	Gmina Zawichost	Zawichost	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa ogrodzenia i miejsc parkingowych przed szkołą - Utwardzenie dróg ulic wokół szkoły - Budowa kortów tenisowych 	400 000 PLN	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego

							udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym
3.	Remont zabytkowego budynku OSP w Zawichoście z dostosowaniem do funkcji społecznych	Gmina Zawichost	Zawichost	-Kompleksowy remont zabytkowego budynku wraz z zakupem wyposażenia i dostosowaniem do pełnienia funkcji społecznych	250 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym

4.	Budowa wielofunkcyjnego obiektu przy boisku sportowym z zapleczem sanitarnym	Gmina Zawichost	Zawichost	- budowa obiektu wielofunkcyjnego z zapleczem sanitarnym wykorzystywanym podczas wydarzeń sportowych jak również kulturalnych	600 000 PLN	- Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu
5.	Przebudowa ul. Świętego Leonarda z zabezpieczeniem murów oporowych	Gmina Zawichost	Zawichost	- przebudowa nawierzchni ul. Świętego Leonarda wraz z naprawą murów oporowych	350 000 PLN	- Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych
Projekty uzupełniające - inwestycyjne							
1.	Remont ośrodka zdrowia	Gmina Zawichost	Zawichost	- wymiana poszycia dachu - zagospodarowanie terenu wokół wraz z miejscami postojowymi/parkingami, chodnik	1 000 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Modernizacja obiektów

				- instalacja windy z piętra I na piętro II - remont drugiego piętra budynku			użyteczności publicznej ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
2.	Przebudowa targowiska	Gmina Zawichost	Zawichost	- utwardzeni, wydzielenie alejek i stoisk	200 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
3.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Spółdzielni Mieszkalnej w Sandomierzu.	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Sandomierzu	Zawichost	- termomodernizacja budynków mieszkalnych	500 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
4.	Konserwacja techniczna i estetyczna wnętrza i rokokowego wyposażenia nawy Kościoła Parafialnego pw. Świętej Trójcy w Zawichoście	Parafia pw. Świętej Trójcy w Zawichoście	Zawichost	- przeprowadzenie prac konserwatorskich	2 000 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych
Projekty wspierające „miękkie” - społeczne							
1.	Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli	Gmina Zawichost	Zawichost	- Objęcie wsparciem pracowników administracji samorządowej i nauczycieli poprzez organizację szkoleń,	200 000 PLN	- liczba osób u których podwyższono kompetencje	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost kompetencji u pracowników

				m.in. dotyczących tematyki: Zamówienia publiczne, Finanse publiczne, Gospodarowanie nieruchomościami, Zarządzanie jednostką, Nadzór pedagogiczny, Rozwiązywanie konfliktów, Umiejętność współpracy, Przepisy Ochrony Środowiska		- liczba godzin przeprowadzonych szkoleń	administracji i nauczycieli ✓ Podniesienie kompetencji osób dorosłych ✓ Wyrównywanie równości szans
2.	Rozwój oferty przedszkolnej w Gminie Zawichost poprzez utworzenie dodatkowych miejsc w oddziałach przedszkolnych	Gmina Zawichost	Zawichost	- Wyposażenie obiektów w sprzęt i pomoce dydaktyczne - Organizacja i prowadzenie zajęć dodatkowych dla przedszkolaków	200 000 PLN	- liczba nowo utworzonych miejsc przedszkolnych -liczba godzin zajęć dodatkowych dla przedszkolaków	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ✓ Wyrównywanie równości szans
3.	Wsparcie profilaktyki zdrowotnej	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	Gmina Zawichost	1. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na wczesne wykrywanie raka piersi 2. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na	Ok. 1 000 000 PLN	- Liczba osób objętych programem zdrowotnym	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost jakości i promocja profilaktyki zdrowotnej

				wczesne wykrywanie raka szyjki macicy 3. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na wczesne wykrywanie raka jelita grubego			
4.	Kształcenie ustawiczne osób dorosłych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	Gmina Zawichost	- Realizacja: szkoleń lub innych form podnoszenia, uzupełniania, nabywania kompetencji lub kwalifikacji z zakresu języków obcych b) szkoleń lub innych form podnoszenia, uzupełniania, nabywania kompetencji lub kwalifikacji cyfrowych	Ok. 800 000 PLN	- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wyrównywanie równości szans ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla osób dorosłych ✓ Podniesienie kompetencji osób dorosłych
5.	Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	Gmina Zawichost	1. Realizacja dla uczniów dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, doradztwa edukacyjno – zawodowego, wsparcia psychologiczno – pedagogicznego 2. Doskonalenie umiejętności i	Ok. 600 000 PLN	- Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ✓ Wyrównywanie równości szans

				kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych 3. doposażenie bazy dydaktycznej niezbędnej do realizacji programów nauczania w zakresie kształtowania u uczniów kompetencji kluczowych			
6.	Przedsięwzięcia wspierające aktywność i integrację zwiększająca szanse na zatrudnienie	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	Gmina Zawichost	1. Kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno – zawodowa wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, społecznej i zawodowej	Ok 700 000 PLN	- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem ✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i

							<p>aktywizacja ekonomiczna mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie ✓ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej
7.	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i	Gmina Zawichost	<p>1. Profilaktyka społeczna skierowana do dzieci i rodzin w ramach działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych</p> <p>2. Wsparcie na rzecz prawidłowego</p>	Ok. 600 000 PLN	<p>- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi</p> <p>- Liczba wspartych w programie miejsc</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu

		integracji społecznej		<p>funkcjonowania rodziny,</p> <p>3. Wsparcie procesu usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem</p> <p>4. Wsparcie systemu pieczy zastępczej</p> <p>5. Deinstytucjonalizację opieki nad osobami niesamodzielnymi</p> <p>6. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych</p>		<p>świadczenia usług społecznych</p>	<p>kulturalnym i gospodarczym</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem ✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie ✓ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej
--	--	-----------------------	--	---	--	--------------------------------------	--

8. Mechanizmy komplementarności i integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022 planuje działania kompleksowo z uwzględnieniem realizacji projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych źródeł tak, aby łączyć aspekt rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego oraz technicznego, związanych zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Komplementarność jest bardzo istotnym elementem Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie trwalszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z *Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych uzupełniających się przedsięwzięć jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości planowanej interwencji, poprzez wzajemne powiązania oraz synergię projektów rewitalizacyjnych. Zapewnieniu komplementarności procesu rewitalizacji w różnych jego wymiarach (tj. przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania) w gminie Zawichost służyć mają:

- powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych zarówno na obszarze rewitalizacji, jak również projektów realizowanych poza jego granicami, które oddziałują na ten obszar,
- stały monitoring efektów decyzji przestrzennych związanych z realizacją poszczególnych projektów rewitalizacji,
- realizacja wzajemnie uzupełniających się projektów pod względem tematycznym, wpływające na realizację zbieżnych celów, kompleksowo oddziałując na obszar

rewitalizacji, zarówno pod względem społecznym, gospodarczym jak i przestrzenno-funkcjonalnym, oraz technicznym),

- powiązanie programu rewitalizacji z innymi politykami i działaniami rozwojowymi gminy,

- zaprojektowanie systemu zarządzania procesem rewitalizacji, dającego możliwość efektywnego współdziałania różnych interesariuszy oraz zapewniającego spójność i wzajemne uzupełnianie się procedur,

- uwzględnienie różnych źródeł finansowania (środki UE, środki publiczne i prywatne) projektów rewitalizacyjnych umieszczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych ukierunkowane jest w celu efektywnego oddziaływania całej dotknięty kryzysem obszar określony w Programie rewitalizacji. Wszystkie kluczowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane oraz wspierane są przez zaplanowane projekty uzupełniające zarówno inwestycyjne jak i „miękkie” społeczne. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Ich realizacja wywyła pozytywne skutki, które będą widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru gminy Zawichost. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich elementach tj. pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym. Przenikanie się projektów pod tym względem sprowadza się do analizy pod kątem ich wzajemnego dopełniania. Do realizacji ww. działań i zapewnienia kompleksowości tematycznej, ukierunkowanej

na rozwiązywanie wspólnych problemów pod względem społecznym gospodarczym i przestrzennym przyczynią się organizowane przez gminę Zawichost działania o charakterze społecznym (integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym itp.) w zmodernizowanych obiektach użyteczności publicznej. Modernizacja obiektów dotyczy zarówno sfery infrastrukturalnej, przestrzennej a także środowiskowej (np. wymiana źródeł energii). W tym aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądanych efektów rewitalizacji. Dla każdego projektu, dlatego określone zostały wskaźniki i rezultaty wynikające z jego realizacji. Zaplanowanie stanu po zakończeniu działań i opatrzenie go odpowiednimi parametrami pozwoli na precyzyjne dobranie wskaźników opisujących uzyskane efekty i bieżący monitoring realizacji oraz podjęcie działań naprawczych w przypadku ryzyka nieosiągnięcia założonych rezultatów. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych opierała się na przeprowadzonej analizie pod względem ukierunkowania na określony problem lub obszar tematyczny a także pod względem implikacji, tj. planowania przedsięwzięć, których realizacja jest niezbędna z perspektywy wdrażania innych zaplanowanych projektów, tzn. wymagana jest uprzednia realizacja danego projektu, aby wdrożyć inne przedsięwzięcie- dotyczy to także połączenia projektów inwestycyjnych finansowanych z EFRR z działaniami „miękkimi” finansowanymi z EFS. Zapewnienie komplementarności problemowej pozwoli na wykluczenie fragmentacji działań oraz braku kompleksowości procesu rewitalizacji. Poszczególne projekty realizowane w izolacji od pozostałych nie pozwolą na efektywne prowadzenie rewitalizacji. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji samorządowej. Zaplanowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji działania są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, których występowanie spowodowało stan kryzysowy. Wypracowane projekty uzupełniają się tematycznie, dzięki czemu zapewniona została komplementarność problemowa oraz kompleksowość programu rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się. W związku z opracowaniem programu rewitalizacji planowane jest zaangażowanie merytorycznych pracowników Urzędu Miasta i Gminy, którzy

posiadają wieloletnie doświadczenie w realizacji zróżnicowanych projektów zewnętrznych, w szczególności inwestycyjnych i społecznych w celu skutecznej oraz efektywnej realizacji procesu rewitalizacji. Jednocześnie zaangażowane zostaną jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy oraz jej podległe zgodnie z posiadanymi kompetencjami w ramach integracji Społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznego. Funkcje zarządcze i koordynujące Program Rewitalizacji będzie pełnił Burmistrz Miasta i Gminy, m.in. nadzorując prace diagnostyczne i planistyczne oraz przeprowadzał cykliczne oceny efektów. Bieżące działanie w imieniu Burmistrza Miasta i Gminy Zawichost będzie pełnił powołany Koordynator ds. Rewitalizacji, który będzie mógł zlecać wykonanie poszczególnych przedsięwzięć różnym jednostkom, w granicach ich kompetencji. Ponadto, zostanie powołany zespół ds. rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele wszystkich kluczowych sektorów gminy Zawichost, tj.:

- ✓ Sektor publiczny,
- ✓ Przedsiębiorcy,
- ✓ Liderzy społeczni,
- ✓ Organizacje pozarządowe,
- ✓ Kościelne, osoby prawne.

Powołanie członków ww. zespołu nastąpi w sposób transparentny i dostępny dla wszystkich zainteresowanych stron. Opisany sposób zarządzania procesami rewitalizacji gwarantuje długofalowy, kompleksowy i wielowątkowy system monitoringu podejmowanych działań. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania oraz wdrażania jest działaniem niezbędnym dla pełnego i efektywnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

Komplementarność międzyokresowa. Zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013 ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu. Niektóre przedsięwzięcia realizowane w gminie Zawichost w latach 2007-2013 ma swoją kontynuację w okresie 2014-2020, są też takie projekty które zostały zrealizowane pod względem infrastrukturalnym i warto dla zapewnienie kompleksowego efektu uzupełnić je w obecnej perspektywie finansowej o wspierające projekty o charakterze społecznym, gospodarczym czy nawet

środowiskowym. Dlatego też Władze Miasta i Gminy wspólnie z interesariuszami planowały przedsięwzięcia rewitalizacyjne aby odpowiadały kompleksowo na zdiagnozowane problemy. Jest to o tyle ważne, że wnioski z ewaluacji mogą posłużyć jako sygnalizacja zmian do wprowadzenia przy projektach programowanych na lata 2014-2020. Wynikają z potrzeb zmian systemu wdrażania dla ich lepszego oraz bardziej efektywnego zarządzania. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania wpłynęły na wsparcie przewidzianych projektów w obecnej perspektywie finansowej.

Komplementarność źródeł finansowania. Projekty zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022 mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia (m.in. EFRR, EFS, FS) bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Założona jest stała koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR w celu uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Jednocześnie uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Dzięki umiejętnemu wykorzystaniu środków będzie można uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

Budowa i realizacja kompleksowego programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym i wymaga przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym, korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu.

9. Indykatywne ramy finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wyprowadzenie obszaru zdegradowanego w gminie Zawichost z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina Zawichost planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do osi priorytetowej 6, działanie 6.5. Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki własne podmiotów realizujących inwestycje,
- bezzwrotne dotacje z funduszy europejskich,
- dotacje celowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- dotacje celowe z Ministerstwa Sportu i Turystyki,
- dotacje celowe z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- dotacje celowe z Ministerstwa Rozwoju,
- dotacje i pożyczki z Funduszu Ochrony Środowiska,
- inwestorzy prywatni (Partnerstwo Publiczno Prywatne),
- kredyty i pożyczki komercyjne.

Zgodnie z **Założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022** - finansowanie działań w ramach **Narodowego Planu Rewitalizacji** może pochodzić z następujących źródeł finansowych, które częściowo skierowane są właśnie do realizacji celów rewitalizacji:

1. **Publiczne wspólnotowe**, tj. Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne: Europejskie Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Fundusz Spójności (FS), w ramach programów regionalnych i krajowych.

Szacunkowo na wsparcie rewitalizacji zostanie przeznaczona część środków w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych uzależniona od celu danego wsparcia i zgodności z charakterem rewitalizacyjnym, można przyjąć, iż na przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostaną wydatkowane następujące kwoty:

- technologie informacyjno-komunikacyjne (jako element projektów na rewitalizowanych obszarach) – ok. 200 mln EUR,
- gospodarka niskoemisyjna – ok. 1,7 mld EUR,
- środowisko i kultura – ok. 600 mln EUR,
- transport – ok. 300 mln EUR,

- rynek pracy i przedsiębiorczość – ok. 2mld EUR,
- włączenie społeczne, w tym dostęp do usług publicznych – ok. 2 mld EUR,
- edukacja – ok. 200 mln EUR.

2. Publiczne – w ramach istniejących instrumentów i źródeł (m.in. w zakresie prowadzenia różnych polityk dotyczących m.in. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz nowych, m.in. obejmujących instrumenty inżynierii finansowej. Podejmowane są też działania na rzecz ukierunkowania na rewitalizację środków budżetu państwa przeznaczanych na dofinansowanie inwestycji z zakresu zadań własnych JST (np. rezerwa celowa budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych JST). Należy zaznaczyć, że środki te stanowią dodatkowe źródło i mogą być uruchamiane niezależnie od środków UE - chodzi o dotacje celowe budżetu państwa przyznawane na podstawie art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne JST, niefinansowane ze środków UE w ramach RPO, jeżeli trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach RPO) lub na podstawie art. 20b ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (przedsięwzięcia uzgodnione w kontraktach terytorialnych lub wydatki wynikające lub związane z realizacją programów operacyjnych).

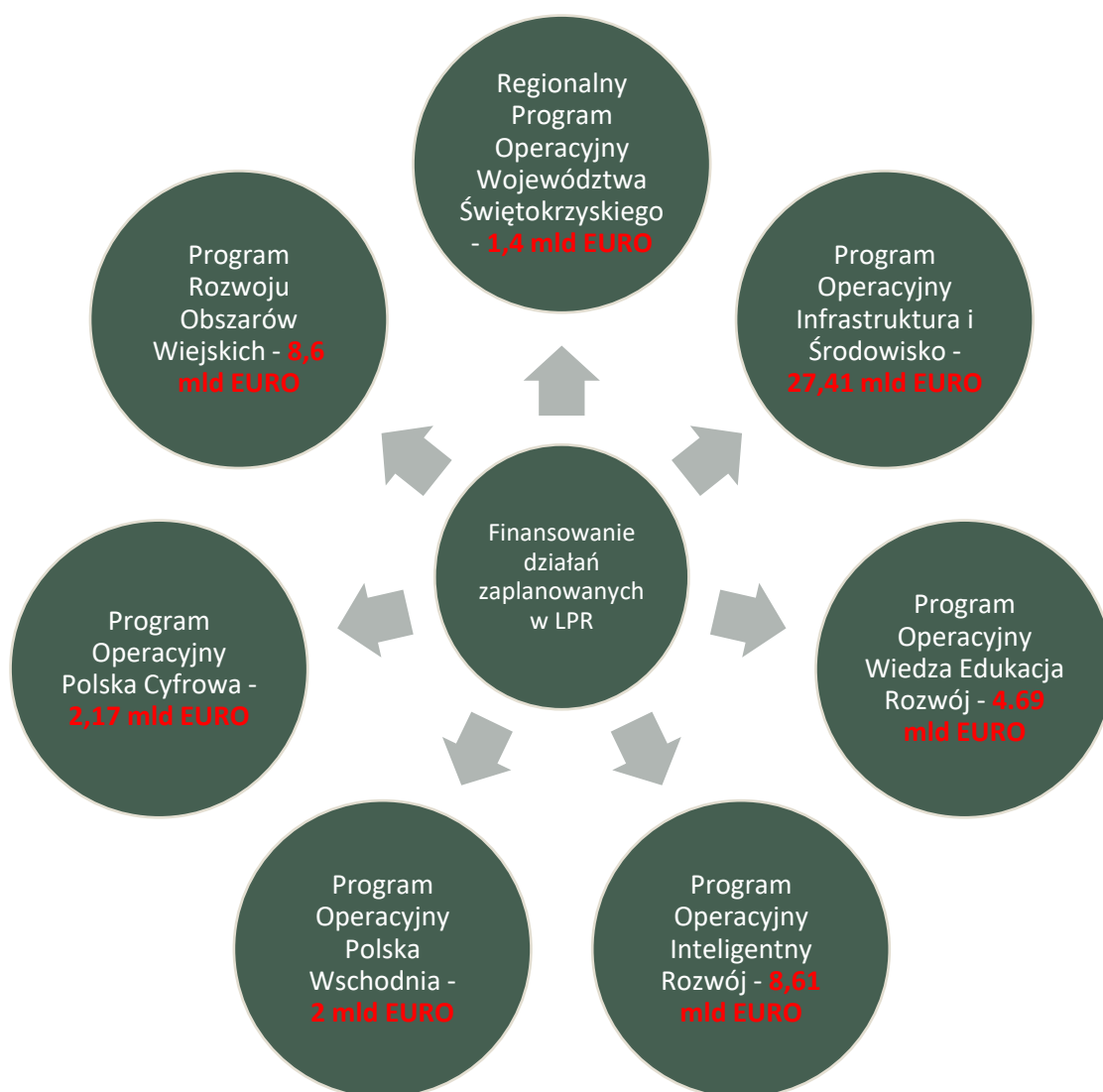
3. Prywatne, m.in. poprzez upowszechnianie formuły PPP.

Dla zwiększania skali działań rewitalizacyjnych rozbudowywana będzie oferta **instrumentów finansowych (zwrotnych)**. Dlatego w projektowaniu zasad instrumentów zwrotnych w nowej perspektywie budżetowej będzie kładziony akcent na możliwość szerokiego zastosowania ich na rzecz działań rewitalizacyjnych.

W ramach Umowy Partnerskiej, przyjętej przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. zidentyfikowano **gminy oraz miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji jako jedne z pięciu obszarów strategicznej interwencji** wymagające kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Fundusze unijne będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł

finansowania działań rewitalizacyjnych, głównie w ramach regionalnych programów operacyjnych, a także w ramach programów krajowych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

W celu zapewnienia spójności, większej synergii i efektywności realizacji projektów rewitalizacyjnych, wskazano różne możliwe źródła ich finansowania w latach 2014 - 2020, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS):

Źródło: Opracowanie własne

Wykaz priorytetów inwestycyjnych w ramach których UMiG Zawichost może aplikować o fundusze na realizację zadań objętych LPR opisano poniżej:

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

- 4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,
- 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,
- 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,
- 6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu,
- 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

- 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży.

Program Operacyjny Polska Wschodnia

- 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej

multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

- 2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej,
- 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy i modernizacji targowisk, przewidziane do realizacji w niniejszym programie mogą uzyskać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020**. Tego typu projekty mogą zostać dofinansowane w szczególności w ramach działania **Mo7. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich**. W ramach powyższego działania wspierane będą m.in. projekty obejmujące budowę lub modernizację targowisk bądź obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Beneficjentami (wnioskodawcami) tego rodzaju inwestycji mogą być gminy i powiaty, a także ich związki. O dofinansowanie mogą się ubiegać projekty realizowane na terenie miejscowości liczących nie więcej niż 200 tys. mieszkańców.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju **Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020** możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji

w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego:

Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,

6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu.

Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, 8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich,

9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie,

9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym,

9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Planowa źródła finansowania inwestycji:

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Kwota zaplanowana na dane działanie w danym RPOWŚ	Źródło finansowania	Planowany harmonogram realizacji
Projekty kluczowe - inwestycyjne					
1.	Przebudowa ul. Głębokiej	Gmina Zawichost	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
2.	Kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół ZSO w Zawichoście	Gmina Zawichost	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
3.	Remont zabytkowego budynku OSP w Zawichoście z dostosowaniem do funkcji społecznych	Gmina Zawichost	37 412 210 / 50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 4.4 / Działanie 6.5 +budżet JST Ew PROW/ PI 4A	2016-2020
4.	Budowa wielofunkcyjnego obiektu przy boisku sportowym z zapleczem sanitarnym	Gmina Zawichost	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
5.	Przebudowa ul. Świętego Leonarda z zabezpieczeniem murów oporowych	Gmina Zawichost	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
Projekty uzupełniające - inwestycyjne					
1.	Remont ośrodka zdrowia	Gmina Zawichost	44 992 070 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 7.3 +budżet JST	2019-2022
2.	Przebudowa targowiska	Gmina Zawichost	74 966 634 EURO	PROW 2014-2020/Budżet JST	2019-2022
3.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Spółdzielni Mieszkalnej w Sandomierzu.	Spółdzielnia Mieszkania w Sandomierzu	51 99 265 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 3.3 Ew. POiŚ 2014-2020/ działanie 1.3	2018-2022
4.	Konserwacja techniczna i estetyczna wnętrza i rokokowego wyposażenia nawy Kościoła Parafialnego pw. Świętej Trójcy w Zawichoście	Parafia pw. Świętej Trójcy w Zawichoście	37 412 210 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 4.4 MKiDN	2018-2022

Projekty wspierające „miękkie” - społeczne					
1.	Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli	Gmina Zawichost	1 970 471 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.4.2 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.4 i 2.10, 2.19 Ew. PROW/ PI 1C	2016-2020
2.	Rozwój oferty przedszkolnej w gminie Zawichost poprzez utworzenie dodatkowych miejsc w oddziałach przedszkolnych	Gmina Zawichost	13 600 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.3.1 +budżet JST	2017-2018
3.	Zwiększanie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina Zawichost, JST, żłobki oraz kluby dziecięce i ich organy prowadzące, osoby fizyczne sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 jako dzienni opiekunowie oraz nianie	11 800 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.1.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.1	2016-2020
4.	Wsparcie profilaktyki zdrowotnej	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	10 377 290 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.2.2 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 5.1 i 5.2	2016-2020
5.	Kształcenie ustawiczne osób dorosłych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	1 970 471 EURO	RPOWŚ 2014-2020 / poddziałanie 8.4.2 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.4 i 2.14 Ew. PROW/ PI 1C	2016-2020
6.	Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	3 136 479 EURO	RPOWŚ 2014-2020 /poddziałanie 8.3.4 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.10	2016-2020

7.	Przedsięwzięcia wspierające aktywność i integrację zwiększająca szanse na zatrudnienie	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	33 252 672 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 9.1. +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	2016-2020
8.	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	47 886 942 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 9.2.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	2016-2020

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Kwota zaplanowana na działanie w danym PO	Źródło finansowania	Planowany harmonogram realizacji
1.	Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwa, partnerstwa przedsiębiorstw, jednostek naukowych i NGO	61 000 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 1.2 Ew. POIR/Działanie 1.1 i 2.1, 4.1 Ew. POPW/Działanie 1.1, 1.3 Środki prywatne, kredyty, pożyczki	2016-2020
2.	Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwa	60 794 983 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 2.5 Ew. POIR/Działanie 3.2 Ew. POPW/Działanie 1.1, 1.2, 1.4 Środki prywatne, kredyty, pożyczki	2016-2020
3.	Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł	Przedsiębiorstwa	20 453 874 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 3.2 Środki prywatne, kredyty, pożyczki	2016-2020

	energii w przedsiębiorstwach			Ew. POIS 2014-2020/ działanie 1.2	
4.	Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	Jednostki samorządu terytorialnego, instytucje otoczenia biznesu	7 725 598 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 2.2 +budżet JST Środki prywatne, kredyty, pożyczki	2016-2020
5.	Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	Instytucje otoczenia biznesu	7 902 371/ 29 088 903 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 1.3 lub działanie 2.1 Ew. POIR/Działanie 2.3 Środki prywatne, kredyty, pożyczki	2016-2020

Źródło: opracowanie własne

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacyjny

Na etapie zarówno przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, jak i jego wdrażania i monitoringu niezbędnym elementem jest udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Istotnym aspektem rewitalizacji jest zaangażowanie jak największej liczby potencjalnych partnerów. Umożliwi to społeczności lokalnej czynny udział w kształtowaniu planów rozwoju gminy, gdyż to właśnie ta grupa jest w stanie dostarczyć istotnych informacji nt. potrzeb i problemów w gminie i pomóc w wyznaczeniu obszarów kryzysowych. Dlatego też Władze MiG Zawichost postanowiły stworzyć forum wzajemnej wymiany informacji i dyskusji o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie czy też indywidualni mieszkańcy gminy Zawichost. Utworzenie tego rodzaju swoistej platformy dyskusyjnej wymaga udostępnienia zainteresowanym szeregu sposobów komunikacji, wyrażania własnych opinii i zgłaszania potrzeb.

Skutecznym sposobem komunikacji bezpośredniej są różnego rodzaju seminaria, konferencje, warsztaty. Za ich pomocą dotrzeć można do dużej grupy potencjalnych partnerów, a forma tego rodzaju komunikacji wspiera obustronny przepływ informacji i sugestii. W ten sposób można na bieżąco informować lokalną społeczność o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych, które przyczynią się m.in. do rozwoju gospodarczego gminy.

Funkcję promocyjną powinna pełnić przede wszystkim komunikacja pośrednia, a więc publikacja broszur informacyjnych, ulotek, reklam, plakatów. Warto też przekazywać informacje dotyczące rewitalizacji za pośrednictwem lokalnej prasy. Mając na uwadze kształtowanie się w Polsce społeczeństwa informacyjnego nie wolno zapomnieć o bardzo znaczącym medium, jakim jest Internet – promocja na portalu zapewni skuteczną promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji, a także pozwoli zainteresowanym na szybki dostęp do podstawowych informacji.

Interesariuszami Lokalnego Programu Rewitalizacji są różne grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji do których zaliczymy osoby pracujące w Zawichoście w firmach prywatnych jak i instytucjach samorządowych, beneficjentów pomocy społecznej gdzie planuje się programy wsparcia w wyjściu z sytuacji kryzysowych, rolnicy i przedsiębiorcy korzystający ze sprzedaży bezpośredniej na placu targowym, przedsiębiorcy prowadzący swoją działalność na analizowanym obszarze miasta, uczniowie szkół znajdujących się w obszarze rewitalizacji, emeryci i renciści stale przebywający w mieście, mieszkańcy gminy którzy korzystają z instytucji publicznych znajdujących się na obszarze wskazanym do rewitalizacji. Lista osób bezpośrednio mieszkająca na obszarze rewitalizacji jak i powiązana z obszarem obejmuje mieszkańców gminy oraz osoby i instytucje które z uwagi na szereg powiązań przebywają z różną częstotliwością w mieście Zawichost.

ETAP DIAGNOZOWANIA I PRZYGOTOWANIA LPR

W trakcie opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji udział społeczności lokalnej zapewniony został poprzez możliwość udziału w otwartych spotkaniach konsultacyjnych, możliwość wypełniania ankiet przez mieszkańców a także możliwość wyrażania opinii na temat planowanego procesu rewitalizacji za pośrednictwem strony

internetowej Urzędu Miasta i Gminy, na której zamieszczano informacje o postępie prac nad LPR jak również osobistego w tym dyskusji nad problemami podczas otwartego spotkania konsultacyjnego w ramach konsultacji opracowywanego programu.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE

Na pierwsze spotkanie informacyjno-konsultacyjne w dniu 15.09.2016 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy podczas sesji Rady Miasta i Gminy dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zostali zaproszeni radni, sołtysi pracownicy urzędu.

Podczas wystąpienia przedstawiciel firmy "FRESH-BIZ" – podmiot zewnętrzny wspierający gminę o opracowaniu dokumentu, przedstawił informację w zakresie realizacji opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Na początku przybliżył podstawy prawne opracowywanego dokumentu a w dalszej części zachęcał mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w procesie opracowywania niniejszego dokumentu planistycznego. Podczas spotkania zostały rozdane uczestnikom zebrania anonimowe ankiety dotyczące konsultacji w ramach opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Drugie spotkanie odbyło się 28.09.2016 r. podczas otwartego spotkania konsultacyjnego dla mieszkańców gminy Zawichost które miało miejsce w MGOK w Zawichoście gdzie przedstawiono informację w zakresie realizacji opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Na początku zostały przybliżone podstawy prawne opracowywanego dokumentu a w dalszej części zachęcał radnych i sołtysów do aktywnego udziału w opracowywanym dokumencie planistycznym. W kolejnym kroku przybliżono korzyści płynące z przyjętego programu rewitalizacji w szczególnym znaczeniu dla wyznaczonej strefy rewitalizacji zarówno dla samorządu jak i dla osób fizycznych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych podmiotów. Ponadto zostały przedstawione zasady pozyskania dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 na projekt inwestycyjny w zakresie rewitalizacji Miasta Zawichost które powinny przyczynić się do rozwoju miasta i gminy. Podczas dyskusji nad negatywnymi zjawiskami wymieniane były następujące problemy: brak miejsc pracy i duże bezrobocie, niskie płace, zła koniunktura gospodarcza, brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, brak aktywności

inwestorów, malejąca liczba ludności, brak infrastruktury sportowo rekreacyjnej, brak rozwoju miasta z wykorzystaniem turystyki. Na koniec wystąpienia zostały rozdane anonimowe ankiety służące do zebrania informacji o negatywnych zjawiskach w Zawichoście oraz propozycji rozwiązania tych problemów.

ETAP WDRAŻANIA I MONITOROWANIA LPR

Szansą na powodzenia wdrażanych projektów rewitalizacyjnych na zdegradowanym obszarze gminy Zawichost jest wzajemna współpraca pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, marginalizowania konfliktów, a także jest podstawą do zbudowania świadomego społeczeństwa. Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, zmierza do realizacji wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanego obszaru z sytuacji kryzysowej.

Osiągnięcie zaplanowanego celu i zakładanych rezultatów zapewni:

- wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i kompleksowych projektów ukierunkowanych dla wszystkich uczestników;
- wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, kapitału ludzkiego oraz potencjału organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, umożliwiającą rozwój gospodarczy regionu.

Podczas procesu opracowywania Programu Rewitalizacji gmina zapewniła udział wszystkim interesariuszom poprzez wskazane powyżej działania jak spotkania konsultacyjne, ankietyzację oraz przekazywanie różnego rodzaju informacji o opracowywanym Programie Rewitalizacji do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenia wywieszane na tablicach ogłoszeń i stronie internetowej. Ponadto zachęcano do udziału w tworzeniu Programu Rewitalizacji najbardziej aktywne grupy

interesariuszy tj. Radnych, sołtysów dyrektorów i kierowników ważnych instytucji i podmiotów samorządowych zachęcając do dyskusji i wyrażania swoich zadań w przedmiocie Programu Rewitalizacji.

11. System wdrażania i monitorowania

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022 zawiera katalog działań przewidzianych do realizacji, które cechuje wielosektorowość podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, a także kompleksowość oczekiwanych efektów. Prawidłowa koordynacja przewidzianych w programie zadań, jak również właściwe zarządzanie programem możliwe jest poprzez przyjęcie systemu wdrażania, zapewniającego pełną partycypację interesariuszy procesu rewitalizacji. W tym celu powołany zostanie Zespół ds. Rewitalizacji, którego funkcjonowanie oparte będzie na partycypacyjnym modelu współpracy wybranych pracowników Urzędu Miasta i Gminy Zawichost z interesariuszami procesu rewitalizacji.

Głównym zadaniem Zespołu jest koordynowanie wdrażania, monitorowanie i bieżąca ocena procesu rewitalizacji, jak również reagowanie na problemy i działania korygujące umożliwiające prawidłową realizację procesu rewitalizacji oraz jego aktualizację, jeśli zajdzie taka potrzeba. Ponadto reprezentanci Zespołu obecni będą podczas lokalnych wydarzeń (w tym w szczególności wydarzeń zaplanowanych w ramach LPR) w celu rozpowszechniania idei rewitalizacji, udzielania informacji oraz zbierania uwag, propozycji i opinii od mieszkańców na temat przedsięwzięć, Programu i potrzeb rewitalizacyjnych.

Celem monitorowania jest więc określenie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz zapewnienie zgodności ich realizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitorowanie realizacji LPR to ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który umożliwia opisanie aktualnego stanu realizacji LPR. Polega na bieżącej obserwacji postępu finansowo-rzeczowego projektów rewitalizacyjnych, która pozwala ocenić stan zaawansowania realizacji przedsięwzięć oraz stwierdzić czy są realizowane zgodnie z

założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ich planowania. Jest to proces bieżący i ciągły przez cały okres wdrażania LPR oraz trwałości realizowanych projektów.

W celu prawidłowego procesu monitoringu założono analizowanie efektów wg. dwóch typów wskaźników: **wskaźniki produktu** oraz **rezultatu**. Produkt to bezpośredni i materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony za pomocą konkretnych wielkości. Natomiast rezultat określa się jako bezpośredni i natychmiastowy wpływ zrealizowanego zadania na obszar rewitalizacji, uzyskany w krótkim czasie po zrealizowaniu projektu.

Planowane do monitorowania wskaźniki produktu i rezultatu LPR-u

Wskaźnik produktu:

- Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych „twardych”
- Liczba zrealizowanych projektów społecznych „miękkich”
- Liczba zrewitalizowanych obiektów
- Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów

Podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne zobowiązane do przekazania do Urzędu Miasta i Gminy Zawichost informacje w zakresie projektów, w tym:

- Stan zaawansowania przygotowania/ realizacji projektu,
- Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu,
- Problemy w realizacji działań zaplanowanych w projekcie wraz z uzasadnieniem,
- Ewentualne zmiany wpływające na efekt końcowy projektu,

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest realizowany w oparciu o przepisy regulujące sposoby wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych UE zobowiązane jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

Dla zadań wynikających z LPR przewiduje się model wdrażania oparty na wymianie informacji z poszczególnymi podmiotami realizującymi wskazane zadania. Stała wymiana informacji pozwoli zoptymalizować proces wdrażania LPR oraz dokładnie określić postęp realizacji poszczególnych zadań.

Lokalny Program Rewitalizacji realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2016-2022.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia zadań gminnych Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na lata 2016 - 2020.

Funkcje zarządcze i koordynujące Program Rewitalizacji będzie pełnił Burmistrz Miasta i Gminy, m.in. nadzorując prace diagnostyczne i planistyczne oraz przeprowadzał cykliczne oceny efektów. Bieżące działanie w imieniu Burmistrza Miasta i Gminy Zawichost będzie pełnił powołany koordynator, do którego obowiązków będzie należało:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu np. Wieloletni Plan Inwestycyjny, Budżet Gminy, Wieloletnia Prognoza Finansowa oraz inne gminne programy,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych raportów dotyczących wdrażania Programu,
- dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Programu,
- zwoływanie narad poszczególnych jednostek zainteresowanych określonymi projektami.

Ponadto, zostanie powołany zespół ds. rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele wszystkich kluczowych sektorów gminy Zawichost, tj.:

- Sektor publiczny,
- Przedsiębiorcy,
- Liderzy społeczni,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościelne osoby prawne.

Powołanie członków ww. zespołu nastąpi w sposób transparentny i dostępny dla wszystkich zainteresowanych stron. Opisany sposób zarządzania procesami rewitalizacji gwarantuje długofalowy, kompleksowy i wielowątkowy system monitoringu podejmowanych działań.

Podczas realizacji i wdrażania programu wszelkie prace będą opierały się na zasadzie partnerstwa, informacje o planowanych do rozpoczęcia projektach będą upubliczniane z możliwością wnoszenia uwag i potencjalnych modyfikacji z zachowaniem ich

racjonalności pod kątem zakresu i kosztów. W przypadku pojawiania się czynników niezależnych zewnętrznych, a wpływających na planowane projekty rewitalizacyjne możliwe będzie po wcześniejszym skonsultowaniu w szerokim gronie interesariuszy wprowadzenie zmian aktualizujących do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Zawichost na lata 2016-2022.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu Rewitalizacji niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Burmistrz Miasta i Gminy Zawichost oraz gminne jednostki organizacyjne, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem zadań ujętych w Programie odpowiedzialny będzie Koordynator ds. Rewitalizacji, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Miasta i Gminy Zawichost.

Ocena wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,
- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów.

Ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji jest promocja dokumentu wśród beneficjentów docelowych. Istotą działań promocyjnych jest poinformowanie możliwie największej liczby mieszkańców o ostatecznych zapisach i zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów.

Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji rozumie się umieszczenie najważniejszych zapisów Programu do informacji publicznej na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy. Za właściwe informowanie i promocje Lokalnego Programu Rewitalizacji na poziomie miasta odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Burmistrz Miasta i Gminy Zawichost. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w dokumencie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób: publikacja Programu oraz jego oceny, korekty i analizy na stronach internetowych gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie lokalnej.

Grupami docelowymi promocji Programu Rewitalizacji będą:

- ✓ społeczność lokalna,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ przedsiębiorcy,
- ✓ partnerzy społeczno-gospodarczy,
- ✓ media.

12. Mapa obszaru rewitalizacji

